

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ
ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 54 - ΤΗΔ. 614.571
Ν. Α. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

15.00

οε

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 1962

И О Т А А Д А П
Інштитутъ. Фолиація
ідея. Історія
так. Адм. і земельній
ХОЗАЙСТВО. А. М.

А Н А Л И Т З О И К О Н
ХОЗІЙСТВО. В.

ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

46105

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1955

ΒΑΣΙΛ Ε. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΑΝΑΠΤΩΤΙΚΟΝ

Ε. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΟΙΑΣΙΝ ΜΗΛΑΓΕΣ ΣΩΣΣΟΛΗΣ ΕΙΣ ΣΩΜΑΤΑ
ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

1. Γιατί προσεύχομαι.

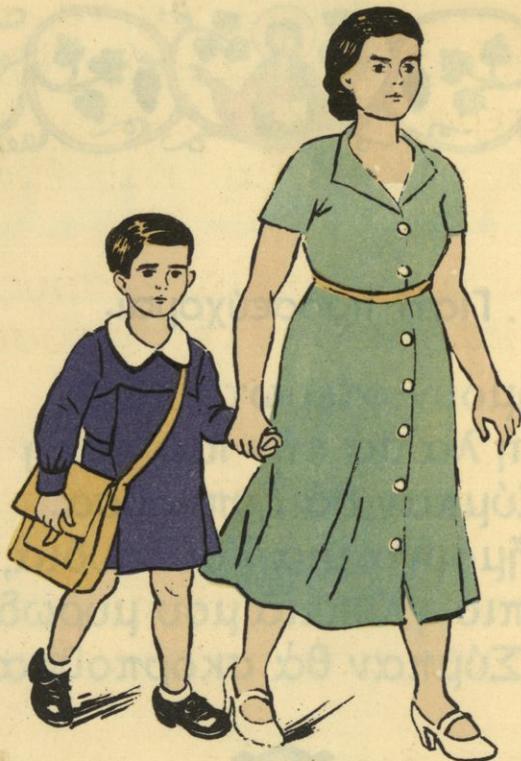
"Αν ἡμουν φτερωτό πουλί,
μὲ τὴ λαλιὰ τὴν πιὸ καλὴ
τὸ Σύμπαν θὰ ξυπνοῦσα.

"Αν ἡμουνα μιὰ λουλουδιά,
τὴν πιὸ γλυκειά μου μυρωδιὰ
στὸ Σύμπαν θὰ σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιὰ μὲ πίστι.
Γι' αὐτὸ πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύμπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζηνός

2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωΐ. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου.
Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ έτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὦ Θανασάκης ἔξυπνᾶ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. "Επειτα σηκώνεται καὶ έτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εύρισκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του: *

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο.. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα Χά-. ρισέ μου ύγεια. Φύλαξε γεροὺς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κό- σμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατη-ρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἔως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτε-νισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμ-πῃ κατακάθαρο. Τί ὅμορφος ποὺ εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώ-ρα ποὺ θὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καὶ
ἄλλα παιδιά. "Ολα εἶναι χαρού-
μενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, ποὺ ὁ
γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.

— Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει
μόνη της!

"Οταν ἔφθασαν στὸ σχολεῖο,
ἔζήτησαν τὸν δάσκαλο. Ἐκεῖνος
ἔβγῆκε καὶ ἐφώναξε:

— 'Ορίστε μέσα, κυρία Ἀμαλία.
Ἐφέρατε τὸν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὔχαριστημένος.
Κι ἔφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς
μαθητής. Στὶς διακοπὲς τὸν ἔβλε-
πα, ὅταν ἐπηγαίνατε στὴν ἐκκλη-
σία. "Εκανε τὸ σταυρό του. Δὲν
ἐθορυβοῦσε. Ἐστεκόταν φρόνιμα.

"Οταν ὁ δάσκαλος τὸν ἔγραψε,
ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καὶ τοῦ ἐφί-
λησε τὸ χέρι. / 'Ο δάσκαλος ἔχά-
ρηκε πολύ, ποὺ ξαναεἶδε πάλι τὸν
καλὸ τὸ μαθητή, τὸν Θανασάκη. ,

3. Κάτι πού ἔγινε μὲν μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα ποὺ τὰ παιδιά θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἐνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, ποὺ δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πώς ἐπρεπε νὰ μπαίνῃ μὲν τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωσι αὐτό, ποὺ ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικροὺς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, ποὺ ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρῃς πῶς βγαίνουν καὶ πῶς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνωμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπῃ ἡ
καλὴ συμπεριφορά; +

Τίς παρατηρήσεις αύτὲς τὶς ἐ-
πρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί.
Καί, σὰν παιδιά φιλότιμα, ἐσκέφθη-
καν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

“Ἐνας μεγάλος μαθητής, ὁ Πα-
ναγιώτης, εἶπε:

—Παιδιά! Στὰ διαλείμματα ν' ἀ-
φήνωμε τοὺς μικρούς νὰ περνοῦν,
πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ με-
γάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸν νὰ τοὺς
σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε
νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἔνας κύ-
ριος ἔφερεν ἔναν μικρόν, τὸν Δημη-
τράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέ-
ρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιά
τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴ-
θουσα.

—Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακό-
πτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πώς ᷂πρεπε νὰ ὁδηγήσω ἐδῶ αὐτὸν τὸν μαθητή σας. "Ἐπαιζε μὲ τοὺς βώλους στὴ μέση τοῦ δρόμου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλπασμὸ ἔνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ τὸν ἐπατοῦσε.

'Ο δάσκαλος εὔχαριστησε τὸν κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ περιμαζέψῃ τὸν μικρόν. "Ἐδωκε μερικὲς συμβουλὲς στὸ παιδάκι καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθήσῃ στὴ θέσι του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ στὰ μεγάλα παιδιά καὶ στὸ δάσκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιά τούς μικρούς.

"Οταν ἔκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιά καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ καὶ τὸν Δημητράκη.

— "Ελα ἔδω, παιδάκι μου! "Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τοὺς βώλους;

— Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

— Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήσῃ τὸ ἄλογο.

"Αν δὲν εύρισκόταν ἔκεινος ὁ καλός κύριος, θὰ μποροῦσες νὰ πάθης κακό.

'Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἔκοιταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, ἔκοιταζε καὶ τὰ παιδιά. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τὸν κίνδυνο. 'Η Μαρη, ἔνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

— Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθονται στή μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήσῃ κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἵσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιὰ οὔτε στὴν ἀγορά.

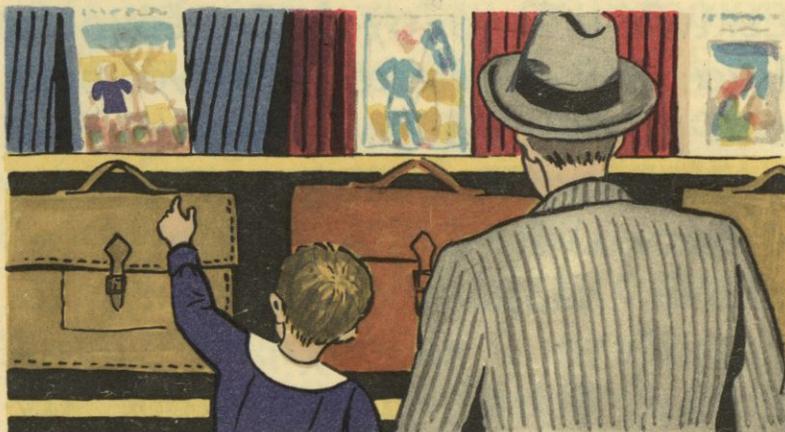
— Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, ποὺ περνᾶ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν προσέχουν.

“Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ εἶπε:

— Δὲν εἶναι καλά, κύριε, ὅταν βλέπωμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνωμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

✚ Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιὰ ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. †’Εσεῖς, ποὺ είσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν άδελφάκια. Είδατε πόση άγαπη έδειξεν όξένος κύριος, που μάς έφερεν έδω τὸν Δημητράκη, εἶπεν ό δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρά που δοκιμάζει σήμερα ό Θανασάκης! Μαζί μὲ τὸν πατέρα πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. "Άλλα ἀγοράζουν κασσετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους."

Τί πλούτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί είκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ώραῖα πράγματα!

‘Ο Θανασάκης κοιτάζει τὶς σάκκες καὶ τὶς θαυμάζει. ‘Η περυσινή, ποὺ εἶχεν, ἔχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου, τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναι. ’Αλλ’ αύτὲς εἶναι τόσες πολλές. Τί εἴδους νὰ διαλέξῃ; ’Απὸ δέρμα; ’Απὸ ὕφασμα; ’Απὸ μουσαμᾶ; ’Απὸ τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα, τοὺς ἐσύστησεν διβλιοπώλης. Μιὰ φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέπει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώσω μάλιστα μιά, ποὺ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε μιά, ποὺ ἐκλείδωνε. “Αρεσε καὶ στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. ”Υστερα ἀγόρασαν ἕνα καλοντυμένο βιβλίο. ’Αγόρασαν καὶ μολύβια καὶ τετράδια.

X X
— Θέλω καὶ μιὰ κασσετίνα και-
νούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θα-
νασάκης.

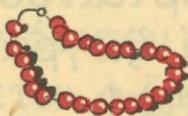
— Κασσετίνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν
περυσινή. "Ας κάμωμε κάποια οἰ-
κονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ
χρήματα. X

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σω-
στὸς μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λεί-
πει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μο-
λύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράσῃ πέν-
νες, μελάνι, κονδυλοφόρο καὶ ὅ, τι
ἄλλο χρειασθῇ.

"Ω! μὲ τί ὅρεξι γυρίζει στὸ σπί-
τι! Πετᾷ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ
ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν
δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὔχές. Ὁ
Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του
καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰ-
κόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ⁺
εύχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγμα-
τα, ποὺ τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας. X

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σὰν εἶναι πασχαλιά.
Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σὰν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιὸ πολὺ¹
τὸ ὅμορφο βιβλίο,
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πῶς τὸ καλὸ παιδὶ²
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι³
καὶ τέρψι τὴ σπουδή.

Γεώργιος Βιζηνηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, ποὺ ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ώραῖο ἔξωφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρὰ γράμματα!

— Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιὸς τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

— Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζομε; "Ε! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

"Αλλο πάλι πάιδι ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

— Οὕτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὕτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα - πρῶτα αὐτός, ποὺ τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἔξωφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. 'Υπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. "Υστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, ποὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολύ. "Επειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

+ "Ωστε τόσοι ἔργαζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα. +

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. "Αν δὲν ἔκοπίαζαν αὐτοί, ἐμεῖς βιβλία δὲν θὰ εἴχαμε. Τὸ βιβλίο μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. "Οταν τὸ πιάνετε, νὰ εἶσθε καὶ σεῖς καθαροί. 'Η σάκκα σας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια

σας νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχετε καθαρὸ τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὅλοένα γεμίζει ἀπὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατίνα, ἡ Φανή, ὁ Νίκος, ὁ Κωστάκης. "Ολα τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. 'Η Νίνα φορεῖ τὸ ὄραῖο φορεματάκι της. 'Η Κούλα ḥλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. 'Ο Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

— Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπό δέρμα. "Εχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. 'Ο καλὸς Θεός τὰ εύλογεῖ. 'Ο δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

— Καλῶς ḥλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιά. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἴδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

— "Οπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
έμεις στή φωλιά μας, όπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζί μὲ τὸν δάσκαλο, ποὺ ἔχά-
ρηκε, γιατὶ ἥλθαν στὸ σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἔχάρηκε κι ἔνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; 'Ο μπάρμπα-Φλώ-
ρος, ποὺ πωλεῖ ζεστὰ ξεροψημέ-
να κουλούρια. "Αμα εἶδε, πώς ἀ-
νοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στή γυναῖκά του:

— "Ηλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. 'Απὸ αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. 'Εσύ θὰ ζυμώνης κι
ἐγὼ θὰ πωλῶ. "Ας εἶναι δοξασμέ-
νος ὁ ἄγιος Θεός, ποὺ δὲν μᾶς ἀ-
φήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τό σχολεῖο λάμπει κατακάδαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Ολα ἔδω, παιδιά μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. "Ο, τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἔφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρό! Νὰ τὸ βλέπωμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπῃ!

— 'Εγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

— Κι ἔγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

— 'Εγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ύπόσχεσι.

— Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ δάσκαλος. "Αν κάνωμε ἔτσι ὅλοι, τότε τὸ σχολεῖο μας θὰ τὸ φυλάξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐτὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώναξαν τὰ παιδιά.

— Αφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλάτε νὰ σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο. Άλλὰ τί νὰ ἴδοῦν; Αὔτός σὲ ἀρκετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιός τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρωτᾷ ὁ Πάνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
’Ακόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τὴς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

— ”Ισως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

— Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἥθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. ’Αλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιά. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνη, ἢν πᾶμε
ἔτσι;

‘Ο δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τὶς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

— Νὰ εἶναι τάχα ἔνας, ποὺ ἔκαμε

αύτὰ ἡ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιά
μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δά-
σκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν
τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸν λόγο
τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζη-
μιές.

29/10 *Il a noirci à la campagne*
11. Ἐμαύρισε στὴν ἔξοχήν.
Emmanuel

—Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐ-
μαύρισεν ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γε-
λῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσὺ ἔ-
γινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες,
Μανωλάκη, τὶς διακοπές; Πῶς ἐ-
μαύρισες τόσο;

—Ἐπήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή
μου στὸν παπποῦ μας. Ἐπήγαμε
στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς
δουλειές. *a ses travaux.*

—Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη,
ἔκανες ἐσὺ στὸν παπποῦ σου;

—'Εψώνιζα, κύριε, στόν μπακάλη. "Έφερνα νερό με τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. 'Έβοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

—'Έβοσκοῦσες ἀρνάκι! "Ωστε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

‘Ο Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ὄλλα τὰ παιδιά.

—Κύριε, ἡταν μικρὸ τὸ ἀρνάκι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αύτὸν ὁλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

— Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

— "Ηθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

— Ναι, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἀρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατὶ θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

29/10

12. Ὁ Νῖκος καὶ τὸ γαϊδουράκι.

— 'Εγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῖκος, ἐπῆγα στὴν ἔξοχὴ μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὡραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἵσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. "Έχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. 'Εκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

— Ναι, ἡμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸ Νῖκο καβάλλα σ' ἓνα γαϊδουράκι. 'Εφοβόταν νὰ μὴν πέσῃ.

• Ο Νῖκος ἐδιαμαρτυρήθηκε. 'Ε-

s'est contredit de ce que

πειράχθηκε μ' αὐτό, ποὺ εἶπεν ὁ Πάρις.

— Αὔτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, ποὺ ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιασθῆ ἀπὸ τὸ σαμάρι. "Υστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῷ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῖκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτὸ ἥθελε νὰ δείξῃ, πώς δὲν φοβᾶται πιά. Οὕτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι. *x*

des moissons   *les gerbes*

X 13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

— Έγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἔξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

— Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

X — Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές! Καὶ ζέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

— Πωπώ! ἐφώναξαν τὰ παιδιά! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

— Δίκιο ἔχει, παιδιά, ὁ Πάρις. Υπάρχουν

καὶ θημωνιές μεγάλες σὰν σπίτια, ἐβεβαί-
ωσεν ὁ δάσκαλος.

—Μιὰ ἡμέρα εἶδα καὶ νὰ ἀλωνίζουν, ἐσυν-
έχισε ὁ Πάρις. Ὡταν πολὺ ζεστὴ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη. Ὁ ἴδρωτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες
ύπέφεραν πολύ.

—Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴν ζέστη, εἶπα
στὸ γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθησα κά-
τω ἀπὸ ἔνα μεγάλο πλατάνι.

—Καλά, ποὺ εύρεθηκε, Πάρι, τὸ εὔλογη-
μένο δένδρο. "Αν δὲν ᾔταν, τί θὰ ἔκανες;

—Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

—Σκεφθῆτε, παιδιά, ἐσυνέχισεν ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴν ζέ-
στη. Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους.
Πόσο τὰ καημένα θὰ ύποφέρουν, δταν ἐρ-
γάζωνται μαζί τους! "Ας εύχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιά-
ζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

la meule de blé

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ δάλασσα.

Τώρα ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἔτεντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὕτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποὺ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ὡταν μονάχα βάρκες. Ὡταν καὶ ψαρᾶδες, ποὺ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἔνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. “Υστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἔνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποὺ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

— Ἡταν πολὺ μεγάλη, Ἄνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἴδω ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

— Βαθειὰ ἥταν;

— Στὴν ἄκρη ὅχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ δὲν μᾶς ἐσκέπαζε. "Οσο ὅμως ἐπροχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ ποὺ ψαρεύετε; Ἔγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἀν βάλης τὸ ἔνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιά τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἐπιασσα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἄνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιά τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ ἐπροσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἐπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. "Ενας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρὴ δαγκανιὰ ἔδῶ στὸ μεγάλο δάκτυλο, νά
καὶ τὸ σημάδι!

Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἀλ-
λοιῶς; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ
ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. "Ἐπειτα ὅ-
μως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μα-
κριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές.
Μὰ πόσο ὡραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν
ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασ-
σα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαί-
ρεται κανένας νὰ τὰ βλέπῃ νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώ-
τησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἥσυχη. Ἀλ-
λοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψῃ. Μουγκρίζει
σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, ποὺ εἶναι σὰν
βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. "Αν
πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σὰν παι-
γνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
Θαρρῶ, πώς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

*Ιωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Αμα ἔτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, ἐμίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἔνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξῃς αὐτοῦ, Φωτούλα; ἔζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιά.

—“Ἐνα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο. Νά πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιὰ στὴν ἔξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἔκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἔνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἴχαμε μουσική.

—“Ακου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! ”Ακου κι ἔκεινες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἥθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαράκι σὲ κλαρὶ καὶ νὰ ἐκελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἀν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, ποὺ θὰ μ’ ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιὰ παραπονεμένα.

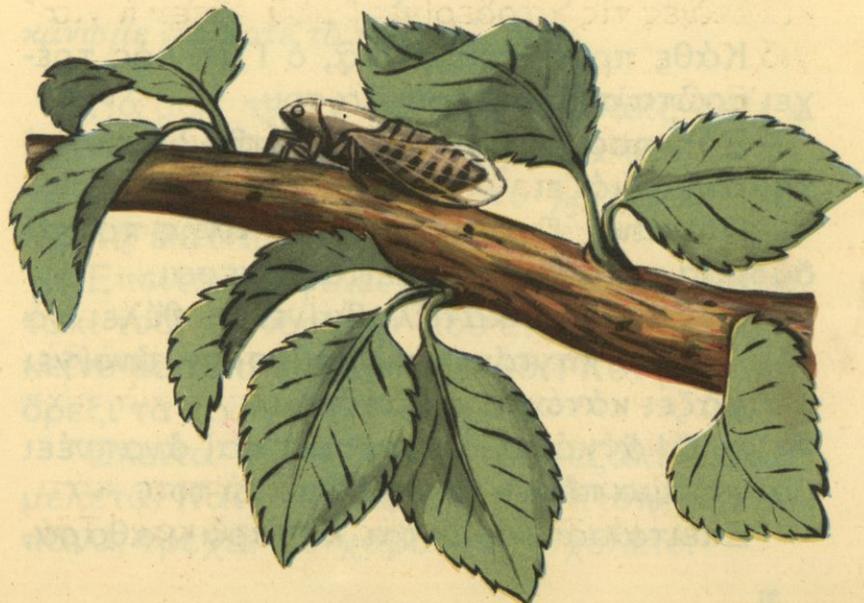
Τὴν ὄρα ἔκεινη τάκ! μ’ ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἡταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

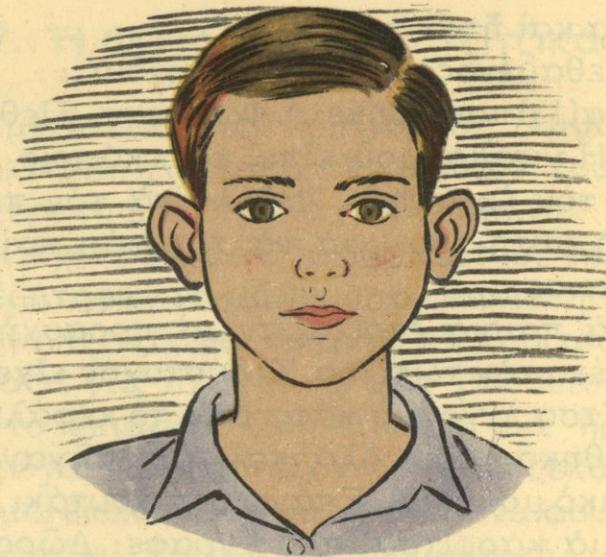
ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! ἔκαμαν τὰ παιδιά.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μοῦ εἶπε, πώς κάποιο πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. "Ηθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴ μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάη, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε δλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικό μας μουσεῖο.

18. "Ενα καδαρό παιδάκι.

Κάθε πρωΐ, ποὺ ξυπνᾶ, δ Γιαννιὸς τρέχει πρώτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὅμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

‘Ο Γιαννιός καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ ’πῇ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

“Α! ἄ! ἄ! κάνει λίγες φορὲς καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτῃ τὸ νερὸ ἐπάνω του.

“Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρὰ - καθαρά.

Τρίβει γερά τὰ χέρια, τὸ λαιμὸν καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸν παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἀλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

“Υστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωΐνή του προσευχή.

«Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες δλη τὴν νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό.. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω όγεια. Χάρισε τοὺς γονεῖς μου όγεια καὶ φώτισέ μας νὰ κάνωμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου».

—Νά’μαι τώρα ὅμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιός σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

—”Ω! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἀπαντᾷ ἐκείνη!

“Επειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἔτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸν παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὅρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιός!

“Επειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούῃ, πῶς κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο δύμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος.
Ο Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό.
Κάθε πρωΐ, ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει
στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν
πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει
μουρμουρίζοντας.

"Αν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀ-
λέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φο-
ρὲς δάσκαλος τὸν εύρηκε ἀκάθαρτο καὶ
τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα
λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι
του. Πόση ἐντροπὴ ἐδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέ-
κος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορά, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι
χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ
σχολίατρος νὰ ἔξετάσῃ τὴν καθαριότητα
τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρῶτας ἔπιασε τότε
τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἔκοιταζε τὰ χέρια του,
τὰ νύχια του καὶ ἵσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ
μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ δύμως, ποὺ ἐφοβόταν,
δὲν ἔγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιὰ
τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ
εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ δύμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀ-
πεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωΐ καὶ ἐλουζόταν. "Εγινε ἀ-
πὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

'Απὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ
καμμιὰ παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

✓ Ο Ἀντωνάκης ἦταν ἔνα παιδί φρόν. ~~μο~~.
Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἀπρεπα λόγια. Οὕτε ~~ῆξε~~ ως
νὰ εἰπῇ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν
πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἤσαν εὐχαρι-
στημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπε-
ρήφανοι, ποὺ εἶχαν ἔνα τόσο καλὸ παιδί.

~~✓~~ Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἀρχισε
νὰ χαλᾶ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του
δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἔξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλ-
λαγή. Οὕτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἀν-
τωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ
πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρά-Κωνσταντία. ³ Ήταν
ἔκει καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

— Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. 'Ο
Ἀντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέ-
τρες μιὰ πάπια. 'Εγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχή.
"Έχω δυὸ δρφανὰ νὰ θρέψω. 'Επερίμενα νὰ
τοὺς δίνω κανένα αύγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αύτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ήταν
μαζὶ μὲν ἔνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί
νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἥταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ - Κων-
σταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἰπεν ὁ πατέ-
ρας. Αύτὸς οὕτε πέτρες πετῷ οὕτε καὶ πη-
γαίνει μὲν κακὰ παιδιά. Εἶναι παιδὶ μὲν καλὴ
ἀνατροφή.

— Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρί-
λαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἔδῶ, ᾧς σᾶς εἰπῆ
ὁ ἴδιος, ἀν δὲν ἥταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν
βλέπω μὲ τὶς πέτρες στὰ χέρια.

— Απὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο
τοῦ γυιοῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πῶς
ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω
καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές
του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς
ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

“Οταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εύρηκε
τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ
νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου.
Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πά-
πια τῆς κυρὰ - Κωνσταντίας. Εἶχα συνα-
ναστροφή μ' ἔνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξανα-
πηγαίνω μαζί του.

Ο πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὕρα ἀμίλητος. "Υστερα εἶπε:

—Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πώς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιοὺς συγαναστρέφεσαι. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ίκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ο Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—"Οταν μεγαλώσης, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

—Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ο πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾶ ἥ γιαγιά. Γελᾶ, ποὺ
ὅ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει
στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει.
‘Ο καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζῃ ύγεια. Νὰ μά-
θης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ
Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολύ.

—“Αχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἔγώ;
‘Ο Θανασάκης θὰ πηγαίνῃ στὸ σχολεῖο,
ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Έγὼ δὲν θὰ
μάθω γράμματα;

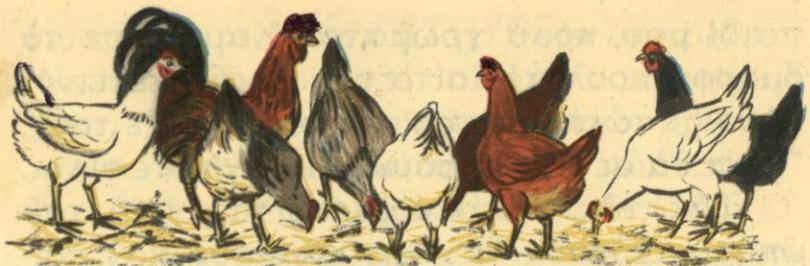
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλ-
θῃ ὁ καιρός. Κάμε ύπομονή.

‘Η γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πο-
λύ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι;
Δὲν εἶμαι μαζί σου ἔγώ; Έγὼ θὰ σοῦ μά-
θω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί
περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ
τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσῃς καὶ
μερικούς καλούς φίλους.

—Φίλους; Ποιοί εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι,
γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ
ἔγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσῃς φιλία μαζί
τους. Απὸ αὔριο θὰ πάμε νὰ τοὺς ἴδης.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αύλη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἥ γιαγιὰ κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αύλη. Ἐκρατοῦσε κι ἔνα σακκουλάκι.

—Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;

—Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφὴ γιὰ τὶς ὅρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἥλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

—Ἡλθεν ἥ καλή μας ἥ γιαγιὰ μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

‘Ο πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. “Υστερα ἐλάλησε:

—Κικιρίκου -ου -ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸς ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

—Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἥ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ
ὅμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὥραῖο πετεινό!
"Ανοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους.
"Ετσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσί-
μπημα. Εἴκοσι ὅρνιθες σκύβουν καὶ τσι-
μποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά
καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὅλο σκορ-
πίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὅρνιθες τρώγουν, ὅλο
τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεν-
νοῦν αύγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώ-
τερο; ἔρωτῷ τὸ ἔγγονι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του,
παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ
πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ᾔλθε τώρα κι
ἔστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης
ἔσκυψε καὶ τὴν ἔχαϊδεψε. "Επειτα ἔχαϊδε-
ψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Αν κάμης αὐτό, ποὺ ἐκάμαμε σήμερα,
παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἴδῃς πό-
σο οἱ ὅρνιθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, ποὺ ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ
γιαγιά εἶπε στὸν ἔγγονό της κι ἔνα
ποίημα.

23. Ο πετεινός.

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴ
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

"Εχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵπποτης.

"Εχει μιὰν οὔρα ψηλή,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζιηνός

24. 'Ο Ασπρούλης.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἔνα δλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸν ἡ γιαγιά τὸν ἐβάπτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν ούρα. 'Απὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. "Οταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἀν δὲν τὸ ἔφωναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:

—Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! ἐφώναξε καὶ ὁ Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! ἀποκρίθηκε τὸ κατσικάκι.

“Υστερα μὲ μιὰ πηδηξιὰ εύρεθηκε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἐμύριζε τὴν ποδιά της, ἐμύριζε καὶ τὰ χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καὶ φέρε στὸν Ἀσπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν μιὰ μουριὰ καὶ ὁ Γιωργάκης ἔμάζεψε λίγα φύλλα. Τὸ πρῶτο φύλλο τὸ ζῶο δὲν ἤθελε νὰ τὸ δεχθῆ. Σιγά-σιγὰ ὅμως τὸ ἐδέχθηκε. “Υστερα ἐδέχθηκε καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο. ”Ετσι τὰ ἔφαγε ὅλα.

‘Ο Ἀσπρούλης εύχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ ἐπλησίασε τὸν Γιωργάκη. Ἀπὸ τότε ἔγιναν δυὸ καλοὶ φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἔνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπῃ τὴ μαμά του,
παίζει τὴν ούρα.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
ποὺ εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾶ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
ποὺ ἔμαθε τρελλὰ παιγνίδια
καὶ τρελλὸ χορό.

Zacharias Papantoniou

26. "Ενας άκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη.

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε στὸ σπίτι ἔνα σκυλλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ Πιστὸς ἦταν ὅμορφος καὶ πολὺ χαριτω- μένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστός ἔβγαινε στὴν ἔξωπορτα καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδε- χόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγύρω του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφανέρωνε τὴν ἀγάπη του.

Ο πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἔχαϊδευε.

"Υστερα, ὁ Πιστός ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς:

—Τί κάθεσθε; ἥλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆ- τε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε. *λα'*

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

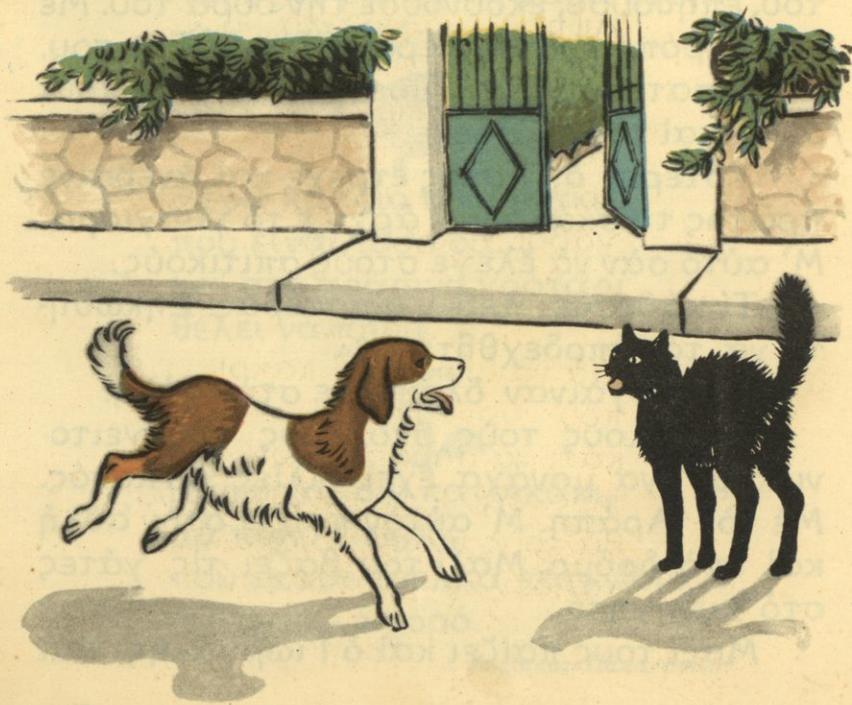
'Απ' ὅλους τοὺς σκύλλους τῆς γειτο- νιᾶς μ' ἔνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστός. Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίζει στὴν αὐλὴ καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τὶς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίζει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες ὅμορφες ὥρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

Τὴ νύκτα, δταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοιμοῦνται, τὸ σκυλλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρίζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύγισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ. Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

—Δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἔδω τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἔγώ, ὁ Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του

27. Τὸ σκυλλί.

Κάθε νύχτα στήν αὐλή,
γάβου - γάβου τὸ σκυλλὶ¹
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιός δὲν τὸν γνωρίζει;

Αψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὄρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλλὶ²
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλὴν
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πώς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλλὶ³
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βυζιηνὸς

28. Ἔνας μικρός, ποὺ δὲν φοβᾶται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἔνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἔχαιρέ-τησε:

—Καλησπέρα, παπποῦ!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ἔζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, ποὺ μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲν ἔθυμήθηκες;

—Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποὺ πηγαίνεις τέτοια ὕρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὕρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

— Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, ποὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἰσαι πάντοτε. 'Εσύ θὰ γίνης καὶ στρατιώτης καλός, ποὺ εἰσαι ἄφοβος.

'Ο παπποῦς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλῶντας μαζί, ώς ἐκεῖ, ποὺ ἔχωριζεν ὁ δρόμος. 'Ο γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιὰ καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάῃ στὸ παντοπωλεῖο.

— Καληνύκτα, παπποῦ! ἔφωναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, ποὺ ἔχωρίσθηκαν.

— Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιὰ τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική άφοβία.

Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ,
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ^ς
δὲν μοῦ ὀδωσε γιὰ νά χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἀν τύχῃ κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἐρημιά,
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἐδῶ κάτου,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελλὸς
ἐκεῖνος, ποὺ πιστεύει
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βυζιηνὸς

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ.
Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα
στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι
μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι
ώραΐα ἔδῶ; 'Εδῶ κανένας δὲν μᾶς πειρά-
ζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν
τὴν φωλίτσα μας. 'Εδῶ εύρισκομε καὶ μυι-
γίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ
φύγωμε;

—Αργότερα, παιδάκι μου, ἔδῶ θ' ἀρχί-
σουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια
καὶ οἱ μυιγες θὰ χαθοῦν. "Αν μείνωμε, θὰ
πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πεῖνα.
'Εδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

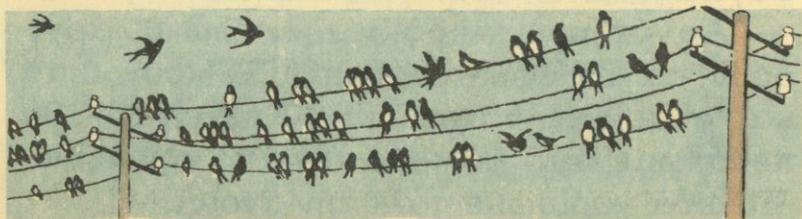
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἔμαζεύ-
θηκαν στὴν ἔξοχήν. Ἐκάθησαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. "Ενα δυνατὸ χελι-
δόνι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε:

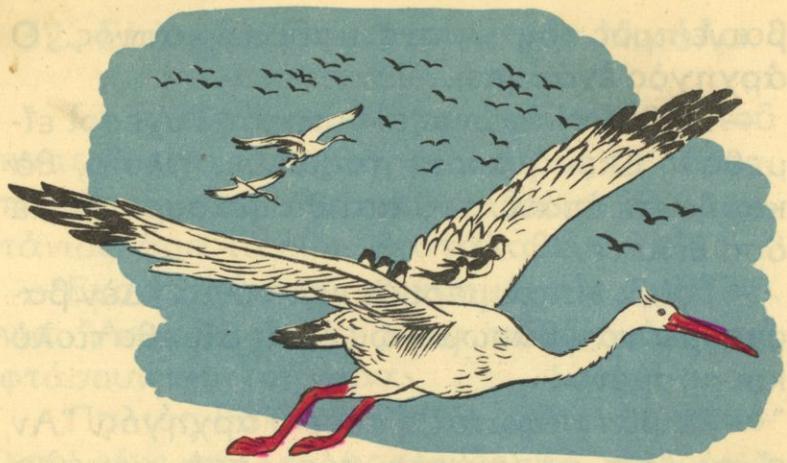
—'Ακοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. "Έχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατειὰ θάλασσα. 'Αλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. 'Εμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χε-
λιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
"Αν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εύρεθῇ
καὶ κανένα πλοιοῦ.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἀετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωΐ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν
χελιδόνια, ἐλυπήθηκαν. Ἐκατάλαβαν πῶς
ἔφυγαν καὶ τὰ εὔχήθηκαν:

—Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πάτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στήν ἄρχή, ποὺ ἔξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. "Ολα ἐπετούσαν μὲ δρεξι. "Ολα ἀκολουθούσαν τὸν ἄρχηγό τους, ποὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἄρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζωνται.

—Τσίρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἄρχηγό. Βοήθεια! ἔκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ᾧταν ἀτέλειωτη θάλασσα! Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸν μαῦρος καπνός. Ὁ
ἀρχηγὸς ἔχάρηκε.

—Τσιβίιτ! ἐφώναξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴ-
μεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ
καθήσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε
ὅσο θέλετε.

—Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βα-
στοῦμε νὰ φθάσωμε ὡς ἔκει. Εἴμεθα πολὺ¹
κουρασμένα!

—Τσιβίιτ! ἐφώναξε τότε ὁ ἀρχηγός. "Αν
εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα
ἔκεινα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

"Ησαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις
εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἔκα-
τάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ
πελαργοί! Καὶ μὲτι προθυμία τὰ ἐδέχθη-
καν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

—'Αναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. 'Εμεῖς
δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυ-
νατά. 'Αντέχουν στὰ ταξίδια. 'Ημέρες νὰ
πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸς τὸ ξεκούρασμα.
Πόσο καλὸς ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδό-
νια! Τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουρασθῆ λιγώ-
τερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ
πλοῖο, ποὺ εἶχεν ίδει στὸ βάθος ὁ ἀρχηγός.

32. Στὸ πλοῖο τοῦ καπετάν Νικόλα.

Τὸ πλοῖο ἔκεινο ἦταν Ἐλληνικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποὺ ἔταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

—'Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φτάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλὲς φορὲς δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖο του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατάστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἔνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο ἔχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Ἀν μποροῦσε, θὰ τὰ ἔχαϊδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἔνα μαῦρο σκύλλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἔξι γάτους.

—Κλεῖστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἀμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἄρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἥσυχα ἐκάθησαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιὰ δλόκληρη ήμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐ-
ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.
"Ολες αὐτὲς τὶς δρες, ήταν γεμάτο ἀπὸ
πουλιά. "Αλλα ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν.
"Οσα ἔξεκουράζονταν, κάπου - κάπου, ἐσή-
κωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς
τὸν οὐρανό. 'Εκοίταζαν νὰ ἴδοῦν ποῦ εἶναι
οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ
'Αντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἔνα πρᾶγμα. Τὸ
εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε.
Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ
ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, 'Αντωνάκη, ἄλλὰ τὰ χε-
λιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους
καὶ ψίχουλα., Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια,
κουνούπια. 'Εμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε.
'Αλλὰ δὲν πειράζει..Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ
τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποὺ θὰ φθάσουν
στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιὰ τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

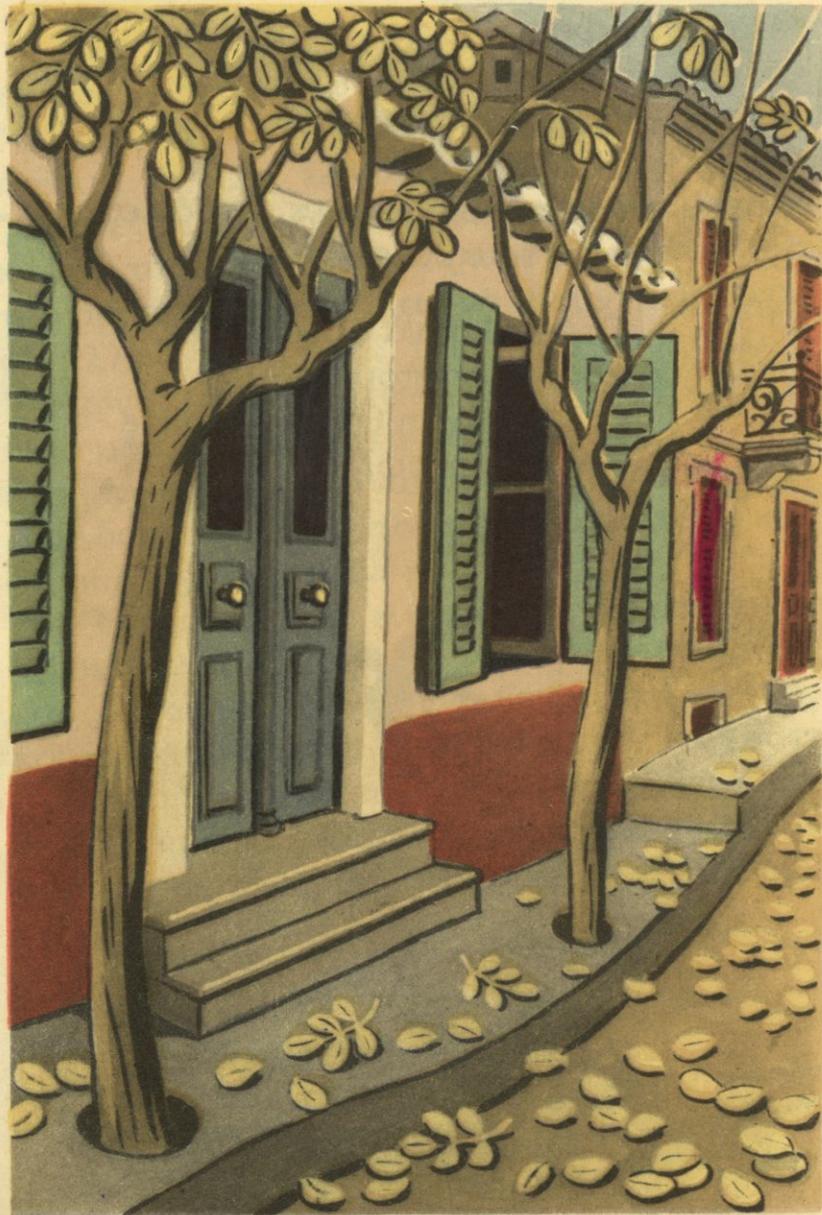
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρθῆτε
τὴν παλιὰ φωλιά.

Mέλισσα

Αἴνιγμα

'Απὸ πάνω σὰν τηγάνι.
'Απὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
'Απὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Πότε συννεφιές, πότε βροχές, όλόχρυσες
λιακάδες...

«Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
στανᾶδες

καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτη

34. ΣΤὸ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟῦ ΘΕίΟΥ.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν ἀπὸ ὄπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ λιγώτερα τὰ φύλλα.

‘Ο θεῖος ἦταν ἔκεινη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
σμᾶ, τὸν μανάβη, ποὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
σῃ σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ
χαρά.

— ‘Ἐλάτε, παιδιά μου. Σκαρφαλώστε στὰ
δένδρα καὶ φάτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὅλα. "Ο, τι θέλει ἡ ψυχή σας.

'Ο Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μηλιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἔχόρταινε. Εύωδίαζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

'Ο Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά. Εἶχε κι ἔνα καλαθάκι καὶ ἐμάζευε. "Ένα στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

'Ο θεῖος ἔχαιρόταν μὲ τὴν ὅρεξι, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιά.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἔνα καλάθι κι ἀπὸ ἔνα μαχαίρι καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχᾶτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς σὰν κορόμηλα.

—Εὔλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος. Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: Τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ-Ξενιά, ἐκουβέντιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. 'Εκουβέντιαζε μαζί τους, σὰν νὰ εἶχε μπροστά της ἀνθρώπους.

—Καλέ, δὲν πάτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε καὶ τρώτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἥλιάζω;

΄Η καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σῦ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

—Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρὰ - Ξενιά
μου, τῆς ἐφώναξε γελῶντας δὲ θεῖος. Τοὺς
χρωστοῦμε ἡμεροδούλια. Μᾶς καθαρίζουν
τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμ-
πιες. Γιὰ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀ-
φήνωμε νὰ τρώγουν;

Τὴν ὕρα ἐκείνη τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἔνα τραγούδι γιὰ τοὺς σπουρ-
γίτες.

τσιριτρό.

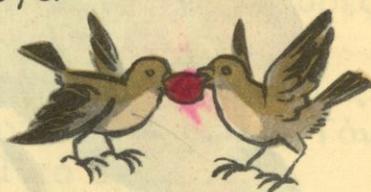
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν δόκτῳ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

- Καὶ μεθύσαν κι δλημέρα
- πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
- τραγουδῶντας στὸ ἀέρα.
- Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό !

Ζαχαρίας Παλαντωνίου

36. ΣΤΌ ΆΜΠΕΛΙ.

”Υστερα προχώρησαν στ’ άμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

—Ροδῖτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὔτοὶ εἶναι πιὸ ώριμοι, εἶπεν δ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερῖτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ώριμασσαν καλά.

”Οπως ἔκοβαν, φρούτ! ἐπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ἔξετρύπωνε καὶ κανένας κότσυφας.

—Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν δ θεῖος. ”Ας εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτὰ.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἔγέμισαν καὶ ἔζυγίσθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ δ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς δ μανάβης ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

—Σὲ καλὴ μεριὰ τὰ χρήματα, κύρ - Χρίστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

—Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ήταν δὲ άπάντησις τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ άμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Έκει πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος. •

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατὶ ὁ Θύμιος συχνὰ τὶς ἐπείραζε. "Οταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κυνηγᾶ.

37. Τό φδινάπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιὰ
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὅ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν "Ανοιξι, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι..

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τάκ! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τάκ!
ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα,
ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς
σταλαγματιὲς κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ
εἶναι ἡ Φωτούλα.

— "Ηλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετήσωμε.
Πᾶνε πιὰ οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ." Ε-
φθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾶ ἀέρας. Ὁ
οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά.
Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ
θὰ πέσουν στὴ γῆ. "Οπως θὰ πηγαίνης στὸ
σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αύτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ
εἶναι δυσαρεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ
ῇθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ
συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

'Ο μπάρμπα - Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς
τους, σκέπτεται ἀλλοιώτικα. Βλέπει τὴ
βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χα-
ρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει,
ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

— Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα
της ἥλθε, παιδί μου, ἡ βροχή. Ἡλθε γιὰ νὰ
δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ
σπείρωμε. Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ ἄγιος

Θεός. "Ολα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὔριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, δταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, δταν ψιχαλίζῃ
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέσῃ πιὸ πολύ.

Ιωσῆφ Κύπριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν στὰ-χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὄργωσουν. Τραγουδοῦν χρυσούμενοι. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. - Τὸ ὑνὶ-σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὅψι τώρα, ποὺ ὀργώνεται.

— 'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα - Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὥργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, ποὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. 'Ο Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. - Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμῃ τὰ ζῷά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— "Αν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκείες, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα." Υστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος. -

Καὶ χαίρεται, ποὺ βλέπει τὶς αὐλακιὲς νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, δλα θὰ γίνουν, παιδί μου..

◦ 'Ανάμεσα στὰ βάτα ἔκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ δρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελή. 'Ωώ! Κανέλλη.

'Ο γέρο-Σπύρος ἐφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—"Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζῃς στὶς ἔρημιὲς γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. "Οσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις ὅποτε θέλεις.

"Οταν ἐσήμανε δὲ ἐσπερινός, τὸ ὅργωμα ἐσταμάτησε. 'Ο μπάρμπα-Σπύρος καὶ δὲ Στέφανος ἔκαμναν τὸ σταυρό τους. "Υστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. 'Ο γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' δλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του. . .

'Ο Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Απὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμὴ βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα-Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὔτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ δὲ τι χρειάζεται θὰ σου τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ δὲ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ δὲ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα-Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό. . .

41. Τὸ ἀλέτρι.

14

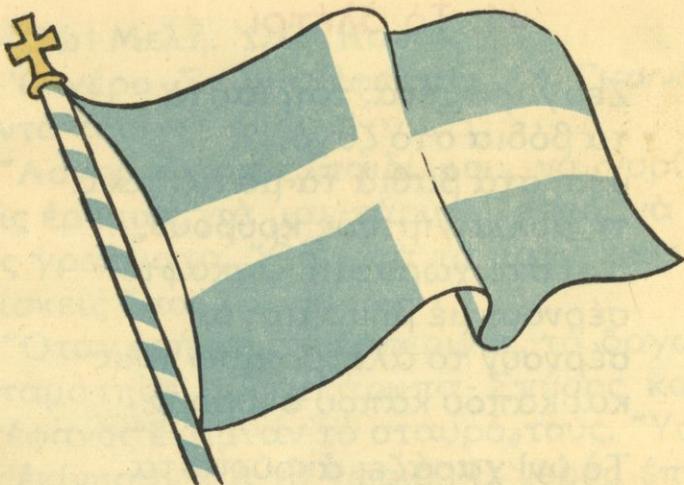
Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογή τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τοὺς
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὔλογημένο τρεῖς φορὲς
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὔλογημένα τρεῖς φορὲς
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὔλογημένη τρεῖς φορὲς
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι,
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ιωάννης Λεοντίης

Ιωνία Τολεμαΐδης

42. Ἐορτάζει ἡ Σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα ἔγέμισε σημαιούλες. Ἡ αὐλή, ἡ εἰσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαῖες τῆς Εηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασσας. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ο δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιὰ παρατεταγμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ο σημαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω της λάμπει ὁ ἄγιος σταυρός. "Ἐνας μαθητής, μὲ ὥραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἄγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἄγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
—Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὅ Σημαία γαλανή.

Ιωάννης Πολέμης

"Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο της χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ καράβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— "Οταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. Ὁπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. "Οταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάζετε γι' αὐτὴ.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὡραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ήταν ἥ ἔορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικὰ ἦταν ἐκεῖνα, ποὺ εἶχε στὸ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! 'Υνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅτι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι ἐκτυποῦσεν ἔνα πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἀμόνι. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνα παιδί. Καὶ οἱ δυό τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κυρ - Μιχάλη, τὸ ὄνι μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. 'Εστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσῃς.

— Ο Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— "Αφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὔκαιρω. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

Ο Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φυσερό. Τὴν ὕρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἔνα σχοινὶ καὶ τὸ φυσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιὰ ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο ἐκοκκίνιζε.

Ο Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερᾶ. Τί δυνατὰ ποὺ ἦταν! 'Επαρακολουθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζῃ. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνῃ μὲ τὸ φυσερὸ φούκου! φούκου!

’Απ’ ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

”Οταν ἔγύρισε σπίτι, ἐμιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

— ’Ο Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἀν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. ”Ολα τὰ σιδερικά, ποὺ χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἥθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλώνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

— Εἶδα καὶ ἔναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

”Οταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἔζωγράφισε τὸ Μιχάλη. ’Εζωγράφισε καὶ τὸ φυσερὸ καὶ τὸ ἀμόνι του.

44. Ὁ σιδερᾶς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἴδεστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπῆ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα,
στ' ἀμόνι του κτυπῆ.

"Ἐχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπῆ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα.
στ' ἀμόνι του κτυπῆ.

Τέλλος Ἀγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωΐ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εύτυχῶς ἦταν ἔκει. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. "Ολο τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἔνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἔργαλεῖα, 'Απ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε, Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἔργαλεῖα τοῦ ἔφανηκαν περιέργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἔχρησιμο-μοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. "Οταν ἔκεινος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, ποὺ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

—Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὕτε αὔριο οὕτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἔβδομάδα θὰ εὔκαιρήσω.

—"Εχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀπόθήκης, κυρ-Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. "Οσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

— Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. "Έχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξῃ. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἔνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

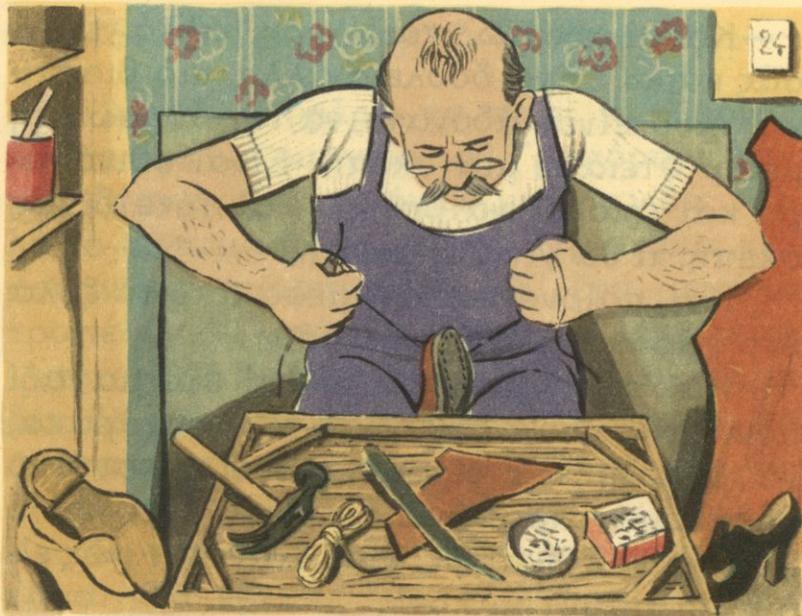
— Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἥλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἔνα χάρακα, νὰ ριγώνῃς τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξυά. Δὲν στραβώνει. Τέτοιον ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πῶς είσθε συμμαθηταί.

— Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλὲς φορὲς μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

— Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. 'Εμεῖς γιὰ σᾶς κοπιάζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἔβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. "Αν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιά.

Πόσες τέτοιες ζημιές δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριό μὲ τὴν τέχνη του!

46. Ο μπάρμπα - Σταμάτης.

"Αλλη μιὰ ήμέρα δύ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε δύ μπάρμπα - Σταμάτης.

Αύτὸς εἶναι ἔνα συμπαθητικὸ γεροτάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν δλοι στὸ χωριό. Ή δουλειά του ήταν νὰ διορθώνῃ παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αύτὸ ἵσια - ἵσια μονάχα τὸν ἴδιο ἔχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἔνα τραπεζάκι γεμάτο ἔργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, διτι ἔχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. "Εκανε ἀρκετὴ δουλειά. ~~Μὰ~~ ὅταν ἥλθαν οἱ ἔχθροι, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— "Ας εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εύρεθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

"Οταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, διτι ἐτύχαινε. "Αλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὕτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

~~Μιὰ~~ ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἐσυζητοῦσαν ἀπὸ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— "Αν μὲ ἔρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἔμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἔρωτησεν ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἔγώ~~χ~~κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

X3
Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἀστεῖο. Πόσες φορὲς δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχούς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

“Ἐνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἕνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώναξε:

—”Ἐλα ἔδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. “Οταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νά γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

— "Ηλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

— 'Εκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. "Ολοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ δλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, δλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὔτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνη κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιὰ τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

— Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε δλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἀλλοιως δὲν θὰ γίνη καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίσῃ.

‘Ο Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἥλθεν ἔνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὅμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἔνα σχοινί. Ἐχαιρέτησε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Αν ἵδη κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχε ἑορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα." Ελεγαν καὶ ἀστεῖα. "Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

'Ο Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ Ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιὰ τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἔγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Οκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας..

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αύτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἥρωϊκά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἔνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Οκτωβρίου 1940.

Ο παπᾶς φορεῖ τὰ Ἱερὰ ἅμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἔκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του..

“Οταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβη-
κε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή
του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ
πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ
τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶ-
χε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἔχθρούς μας, ποὺ ἦλθαν
νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ύποδουλώσουν τὴν
πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας
καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ
νησιά μας. Σὰν ἔνας ἄνθρωπος τότε ἐση-
κωθήκαμε δλοι οἱ “Ελληνες. Στὸν πόλεμο
αὐτὸν ὁ κόσμος δλος μᾶς ἐθαύμασε. “Ας
ἦταν οἱ ἔχθροί μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐ-
νικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε δπου καὶ ἄν
ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ
θάλασσα.

• Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἦταν στὴν
ἔκκλησία, ἦταν καὶ ἔνας τραυματίας. Ὁ
καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἔκοιταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

— "Υστερα ὅλοι μαζὶ μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές, καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

"Οταν ἔγύρισαν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

— Κι ἔμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιώτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, ποὺ χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸν ἀκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, ποὺ ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Ολα Πατρίδα μας! Κι αύτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι πού ’χομε μέσ’ στὴν καρδιά,
ποὺ λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἥλιου ἀχτίνα
καὶ κράζει μέσα μας: ’Εμπρός, παιδιά!»

*Ιωάννης Πολέμης

50. ΣΤÒΝ έλαιωνα.

Μιὰ ήμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἔλαιωνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! "Οπου καὶ ὅν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἔλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

— Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα; Ἄμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Αλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αύτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. 'Εγὼ ἀ-
γαπῶ κάθε δένδρο. 'Αλλ' ἡ μεγάλη μου
συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

— "Ολες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρ-
πό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. 'Εφέτος θὰ ἔχωμε λα-
διά. "Οπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσο-
δεία. 'Ο καλὸς Θεός δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τί-
ποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια
καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. "Υστερα
ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ
ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἐλιές
καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. "Ας εἶναι δοξασμένο
τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

— Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κου-
φάλες;

— Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου.
Ποιός ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν
ἐλαιῶνα αὐτὸν ἥμουν κοριτσάκι καὶ τὸν
θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς
μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἥξερε. Λογάριασε λοι-
πὸν πόσο παλιὸς εἶναι. 'Η ἐλιὰ εἶναι δέν-
δρο, ποὺ ζῇ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

— Πότε θὰ ὀριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἐλιές
νὰ τὶς μαζέψωμε;

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι
ἔτοιμες.

51. "Οταν ἄρχισε τὸ μάζεμα.

Μετὰ ἔνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοι ἥλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὅμο καὶ μὲ σακκούλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἥλθε μὲ τὸν ἀδελφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζὶ τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

"Ο πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκούλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζευε δσες ἐλιές ἥσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζευε αὐτές, ποὺ ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῷ ἐμάζευε, ἔλεγε:

—Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῇ.

—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῇ αὐτό, Ξανθούλα;

‘Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἔξήγησε. .

—Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλὲς φορὲς μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πῶς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. "Ο-ταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, ποὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

‘Η Ξανθούλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :
—Αὐτὸ παθαίνω ἔγω, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλὲς φορὲς μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πῶς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. "Ο-ταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἀρεσε, γιαγιά, αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε:

—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ῶς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ' ἔχει ὁ Θεός εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιὰ ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἶσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἥλθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἡ ἐλιὰ ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ο καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινόπωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

—Καλῶς ήλθες, κύρ - Χαραλάμπη!

—Εύχαριστώ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὁρεινή του πατρίδα ἄφησεν ὅλοκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἔργασθῇ γιὰ νὰ τοὺς ζήσῃ. Τί νὰ κάμη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

—Ζεστά, γερὰ κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

—Γερὰ νὰ μοῦ δώσῃς, κύρ - Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἔνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

—Ἐγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμπης.

‘Ο Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιὰ στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. ’Εκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. ‘Ο Θανασάκης, δταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, δταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιὰ ήμέρα ένα παιδί, ό Μενέλαος, ήλθε κι ἐστάθηκε κοντά στὸ μπάρμπα - Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανα, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανα; ἐρώτησεν ό καστανᾶς.

—”Οχι, κύρ - Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Αὔτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ - Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανα. Αὔριο, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα ό πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιά ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. ”Οταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλλες, κάστανα, ἀμέσως ἀγοράζουν. ”Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Έσὺ θὰ γίνης καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. ”Έχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἔνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ή λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ, ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψινα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. "Ισως θέλη νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὅς αὔριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἴδῃ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἥταν τρία μικρούλικα γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαουρίζαν..

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιὰ ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.,

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πὼς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἥταν κλεισμένα. Καὶ δλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ή γάτα μας, μητέρα, έγέννησε τρία γατάκια. Μα τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! ”Επειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὕτω στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἔγῳ ἐνόμιζα, πώς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ώραία παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἔπεριμενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. ”Οταν ὅμως περάσῃ λίγος καιρός, ὅμορφαινουν καὶ παίζουν ώραία παιγνίδια. Τότε θ' ἀλλάξης γνώμη, ὅταν τὰ ἰδής, εἶπεν ἡ μητέρα.

• Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμὶ γιὰ τὴν γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. ”Έχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῷα.

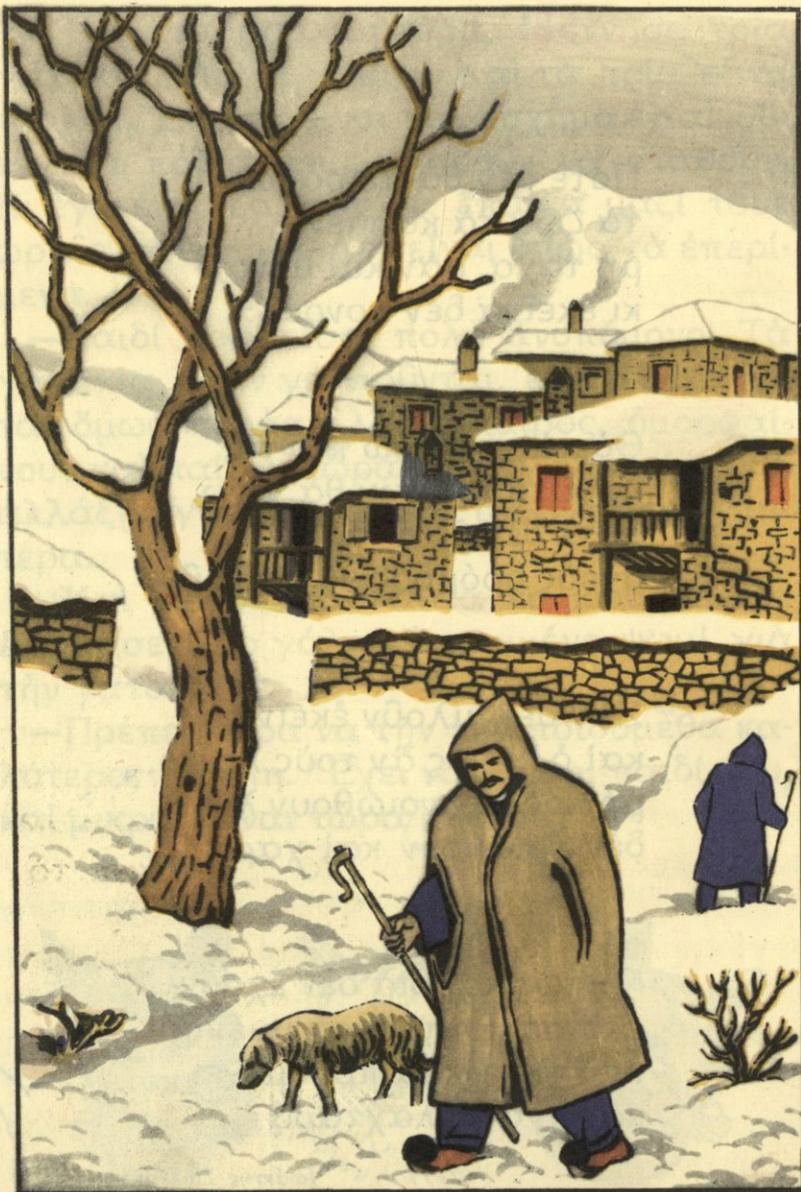
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῷα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἔκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἔκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἄν τοὺς λείπῃ,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

•Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένη,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾶ;

•Ιωάννης Πολέμης

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ο χειμώνας ἀν δὲν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἀν δὲν πλακώσῃ,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἀνθοὺς ἢ γῆ θὰ δώσῃ.

Ἐλένη Καριτᾶ

56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἔτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ ὁ παπποῦς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.
—Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπ-
ποῦς.

“Υστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ
ξύλα.” Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιὰ
πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν
τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθή-
κη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρε-
μασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ
σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατὶ φοβᾶται τοὺς
ποντικούς. “Ως καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ
γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-
νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Γιὰ τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόγηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χονδρές γιὰ τὸν παπποῦ, γιὰ τοὺς γυιοὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιὰ εἶναι γύναικα χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες της πάλι ύφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. "Ετσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ. Εἶναι ἔνα σπίτι εὔτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾶ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριὲς - μεριὲς εἶναι ἀπέραστο.

"Ολες του τὶς δουλειὲς ἔτσι συνήθιζει καὶ τὶς κάνει." Οταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ύνι. "Οταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. "Οταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. "Οταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

"Απὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιά τους συνήθειες. Οταν κτυπᾶ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλὲς φορὲς οὕτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. "Οταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο βιβλώ.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἔξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

‘Ο Ἀνέστης, δὲ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμάται ἔνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἴδει μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωσι.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

‘Ο Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἔνα τετράδιο.

—Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἔχαιρέτησε τὸν μπακάλη δὲ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσῃς ἔνα τετράδιο.

—Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρης ἀκόμα ἔνα.

—Ο ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. “Αν δὲν μοῦ δώσῃς ἐσύ, θ’ ἀγοράσω ἀπὸ ἔκεινον, εἶπεν δὲ ο Μιχαλάκης.

‘Ο κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς δὲ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ’ αὐγὰ καὶ ἀρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

—Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

—”Οχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἔγεν-

νησαν οί κοττούλές μας, εἶπεν ό μικρός.

• 'Αφοῦ ό μπακάλης ἔβεβαιώθηκε, πώς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στὸ ράφι κι ἔδωκε στὸ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ο μικρὸς τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζῃ.

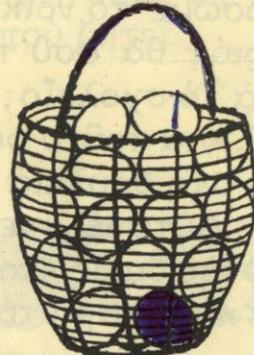
—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ό μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποὺ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἕδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγώ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἀφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πώς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

“Οταν ό Μιχαλάκης ἔφυγε, ό Ανέστης, ποὺ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποὺ ἦταν καὶ αὐτὸὶ στὸ μπακάλικο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ό Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωή του;

K ~~X~~ 59. Ο πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωΐ, ποὺ ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. "Εχει σηκωθῆ ἀπὸ ἐνωρὶς κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῇ.

"Οταν ὁ Φάνης ἥταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

—Ο πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἴδῃ. Φεύγει πολὺ πρωΐ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. "Αν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἐνωρὶς καὶ δὲν ἐργασθῇ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρη βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο;" Ισα - ίσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωΐ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του. A

Αὕτα ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὕτος ὅμως ἥταν μικρός καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Θ Θ Θ Θ Θ Θ

Ο Τώρα δύμως ό Φάνης έμεγάλωσε καὶ καταλαβαίνει γιὰ ποιὸ λόγο φεύγει ἐνωρὶς ό πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος καὶ νύκτα στὸ σπίτι. Καὶ τώρα, ποὺ νοιώθει αὐτά, ξέρετε τί παρακαλεῖ τὸν Θεὸν ό Φάνης στὴν προσευχή του; ~~Χ~~

Νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ μεγαλώσῃ ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο. ~~Χ~~ Καὶ τότε θὰ εἰπῆ στὸν πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιὰ ποὺ τόσο ἔδούλεψες. Τώρα έμεγάλωσα ἐγὼ τὸ παιδί σου, ό Φάνης, καὶ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ. Ἀπὸ τώρα καὶ πέρα θὰ σηκώνωμαι ἐγὼ πιὸ πρωὶ καὶ θὰ πηγαίνω στὴ δουλειά. Ἐγὼ θὰ φροντίζω γιὰ ὅλους μας. Ἐγὼ θὰ κάνω γιὰ τὸ σπίτι μας δ, τι ἔκανες ἐσὺ γιὰ μᾶς ὅς τώρα. Ἐσὺ πιὰ νὰ καθήσης νὰ ξεκουρασθῆς.

Αὕτα θὰ εἰπῆ στὸν πατέρα του, ὅταν μεγαλώσῃ ό Φάνης. Ὁ καλὸς Θεὸς ἄς τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ ζητεῖ.

Θ

60. "Ερχεται ό πατέρας.

Πήρε καὶ βραδυάζει
ἔκλεισεν ἥ ἀγορά,
ἥ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἔξωθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ό ἄγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ό πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ή μητέρα.

Κάθε ήμέρα ή μητέρα τής Έλενίτσας και τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρωΐ. Πιὸ πρωΐ ἀπ' δλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαινοβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγὰ - σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιά της. "Έχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ σιγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψήσῃ τὸν καφὲ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγη γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστὸ γιὰ τὰ παιδιά της, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγὰ - σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή: — "Ε! Ίπναράδές μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιὰ τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

A μω α

'Εκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ
μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν.
Τοὺς ἀρέσει ὁ ὄπνος.

'Η μητέρα δύμως, ἃν δὲν ξυπνήσουν, δὲν
φεύγει.

Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι
τους ἔτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια
τους λουστραρισμένα. "Ολα εἶναι ἔτοιμα.

"Οταν τὰ παιδιά της νιφθοῦν, ἔτοιμα-
σθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ
κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν
στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρό-
φημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὅρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέ-
ρα. Μήν τρῶτε λαίμαργα. Μασάτε καλά.
Προσέξετε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχα σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορ-
τάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ
τὸ σχολεῖο. Αὔτὸ γίνεται κάθε ἥμέρα μὲ τὴ
μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες,
γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ
τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν
παιδιῶν. 'Η μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς
ἔτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὕτη μᾶς φρον-
τίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστειά
μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα. X

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω 'γὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ δλη νύκτα κι δλη 'μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Αὔτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της,
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὔτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωὶ ξυπνᾶ
καὶ δίπλα στὴ μικρή μου κλίνη,
σὰν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾶ.

"Α! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ δλη νύκτα κι δλη 'μέρα,
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει στὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ· χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ ἔχωμε χιόνι;

—Πολλὲς φορὲς τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῷα καταλαβαίνουν τὸν καιρὸν καλύτερα ἀπὸ μᾶς...

Τὴν ὕρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά, ἀρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. "Ἐνα μεγάλο πλατάνι, ποὺ ἥταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα, ἐλύγισε τοὺς κλώνους του ἀπὸ τὸ φύσημα. Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶχαν ἀπὸ τὸν βοριά. Τὰ κλωνάρια τους λές καὶ θὰ ἔσπαζαν.

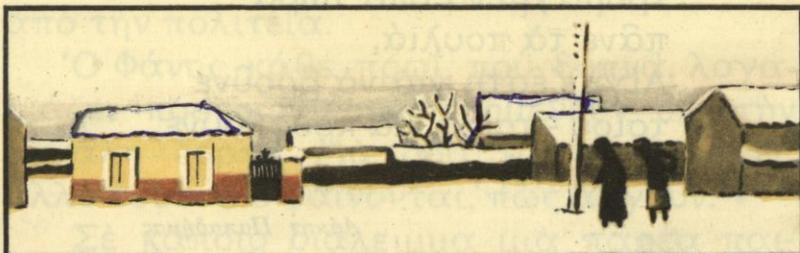
Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτῃ χιόνι πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες χορεύουν τρελλά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιονιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι. Θέλει δὲ νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της εἶναι σὲ μεριὲς-μεριὲς καψαλισμένες. Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης, χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώσῃ, θὰ παίξῃ χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά..

— Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος δ Λάμπης. Ή μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

— Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, ποὺ εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ή ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἄμα τὸ παγώσῃ, θὰ κρέμωνται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

— Ο Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

— Ελάτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Έθυμήθηκα ἔνα παραμύθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἔνα καλὸ παιδάκι, ποὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν δ ἄγγελος. Επῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερά του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ο χειμῶνας.

Ο χειμῶνας ἥλθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἡ γιαγιάκα
θάρη νὰ μᾶς 'πῆ..

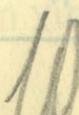
Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριάς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πάνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Δάκης Παπαδήμας

65. Ο ξενιτεμμένος πατέρας.

Ο πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα.
Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. "Οταν ἐπλησία-
ζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά
του.

Αγαπητή μου Ασημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἴμαι καλὰ
καὶ εὔχομαι τὸ ἵδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμά-
ζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἔορτάσω
με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ δλοι μαζί. Ἐ
πεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἴδω. Πόσο θὰ χαρῶ,
ἄν μάθω, πώς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προο-
δεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ήμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ'
τὴ μεγάλη ἔορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί..

Μὲ ἀγάπη
Νίκος Αὐγέρης

Πόσο ἔχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμ-
μα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῇ στὴ
φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα
ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ο Φάνης κάθε πρωΐ, ποὺ ξυπνᾷ, λογα-
ριάζει πόσες ήμέρες ἀπομένουν ώς τὴν
μεγάλη ἔορτή. Μὰ σόσο τὶς λογαριάζει,
ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πώς ἀργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸ Φάνη, ἀρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἔφετος θὰ τὰ ἑορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. "Ετσι διέταξαν.

Ο Φάνης, ἀθῷο παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἑορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὸ σχολεῖο.

Η μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Αθῷο μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιὰ σοῦ ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. "Ερχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἑορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ο πατέρας ἥλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρά. Ο Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχο μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὡραία σάκκα, μιὰ κασσετίνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ο Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἴστορία τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὡραία ποιήματα, που ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνδου.

Είναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἔορτάσῃ τὴ μεγάλη ἔορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιοὺς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. "Ολα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι..

Τὴ νύκτα, ποὺ ἔκτύπησεν ἥ καμπάνα, δλοι ἔξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παπποῦς φορεῖ τὴν κάτασπρη φουστανέλλα του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπης πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Ἐπροσκύνησε καὶ ἀνεσπάσθη τὴν ἀγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

"Ἡ γέννησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἥμῶν..."

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμῷδιες! Τί ὡραῖες ποὺ εἶναι αἱ ἄγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπᾶ-Νικόλας! "Ολα ὁ παπποῦς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

"Οταν ἥ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο - Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε.
"Ἐπειτα ὁ παπᾶ - Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ
τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε
ἀντίδωρο.

Γεμάτοι ἀπὸ τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ γυρί-
ζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιὰ νὰ
χαράζῃ. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πῶς ἔξημέ-
ρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ο παπποῦς κάθεται στὴ γωνιά. "Ολοι
σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ
νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἔγγο-
νια.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! Νὰ μᾶς ζήσῃς!
Νὰ ἑορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χρι-
στούγεννα!

Ο παπποῦς συγκινημένος τοὺς δίνει
τὴν εὔχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἔσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. "Ολα ἔλα-

βαν μέρος στή Χριστουγεννιάτικη αύτή
έορτή, γιὰ νὰ εύχαριστήσουν τὸν παπποῦ.
Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κε-
ράκια. "Έχυναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἐνόμιζε
κανένας, πὼς εύρισκεται σὲ σπήλαιο ἀλη-
θινό.

'Ο παπποῦς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ
κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ
χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν! «'Η Παρθένος σή-
μερον τὸν 'Υπερούσιον τίκτει...». Τὰ τρο-
πάρια αύτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο.
Καὶ τὴν έορτὴ ἔκει τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα
τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐ-
σχεδίασαν καλά. 'Απ' ὅλες τὶς φωνὲς γλυ-
κύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὔτὸς ἦταν τὸ
πιὸ μικρὸ ἔγγονι τοῦ παπποῦ.

"Αμα ἐτελείωσεν ἡ έορτή, ὁ παπποῦς
ἐπῆρε τὰ ἔγγονια κοντά του καὶ τὰ ἔχαϊ-
δεψε. Μὲ δυσκολία εὕρισκε λόγια γιὰ νὰ
τὰ εύχαριστήσῃ.

Τέτοια ώραία Χριστουγεννιάτικη έορ-
τὴ ὁ παπποῦς δὲν εἶχε ξαναεορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στή γωνιά μας κόκκινο

τ' ἀναμμένο τζάκι.

Τοῦφες χιόνια πέφτουνε

στὸ παραθυράκι.

"Ολο ἀπόψε ξάγυρυπνο

μένει τὸ χωριό

καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα

τὸ καμπαναριό.

"Ελα, 'Εσύ, ποὺ 'Αρχάγγελοι

Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,

πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,

ποὺ εύωδιἄ, καὶ κόψε.

"Ελα, κι ἡ γωνίτσα μας

καρτερεῖ νὰ 'ρθῆς.

Σοῦ 'στρωσα, Χριστούλη μου,

γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς.

Εἶναι παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς. Τὰ παιδιά εἶναι δόλο χαρά. Φθάνει ό "Αγιος Βασίλης, ό γελαστὸς παπποῦς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. "Ερχεται καταφορτωμένος. Όλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κούκλες μεγάλες, κούκλες μικρές, ποδηλατάκια! Γιὰ κάθε παιδὶ ἔχει καὶ ἐνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

'Αρχιμηνιὰ κι ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλός μας χρόνος,
"Αγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστὰ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

"Ολοι οι δρόμοι εἶναι γεμάτοι κόσμο. Παιδιὰ μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κούκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. "Οπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιὰ γεμάτα. "Αλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματάρχαι.

—Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εύτυχισμένος
ό καινούργιος χρόνος!

—Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οι χαιρετισμοί καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. "Ολοι εἶναι χαρούμενοι, ποὺ εἰ-
ναι ἡ μεγάλη αὔτὴ ἔορτή.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἑτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. "Οταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παπποῦς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμά-
τια. Θὰ κάμη πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ
εἰπῇ χρόνια πολλὰ καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

"Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἔνα γιὰ
τὸν "Αγιο-Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἐὰυτό
του, ἔνα γιὰ τὸν πατέρα, ἔνα γιὰ τὴν μητέ-
ρα. 'Ως καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμένο ἀδελφὸ θὰ
κόψῃ κομμάτι ὁ παπποῦς.

Μὰ ποιός θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ
φλωρί, ποὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κού-
λα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζη-
τοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ιανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. "Ἐρχεται δ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. "Οπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παπποῦς γίνεται πιὸ μεγάλος ἔνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἔνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται· βροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο, ποὺ ἔρχεται.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! εὕχονται τὰ παιδάκια τὸν παπποῦ τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

—Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εύτυχισμένος δ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὔχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ δταν μείνη μόνος δ παπποῦς σκέπτεται. Σκέπτεται, πώς ἥταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμάται κάπιο τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

19510

‘Ο “Αϊ - Βασίλης” ἔρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.

Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε
καὶ φεύγει μακριά μας,
σὰν ὅνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αϊ - Βασίλης” ἔρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε,
σὰν ὅνειρο ἐπέρασε.

“Ολοι μαζὶ πάλι, παιδιά,
ήλθ’ ἡ χρυσῆ, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιὰ
μὲ μιὰ καρδιὰ καὶ μὲ χαρά.”

Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Αἱ γλῶσσαι κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Τί καλὰ ποὺ μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτὴ νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί!

Ἡταν μιὰ φορὰ κι ἔναν καιρὸ σ' ἔνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριούλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατὶ ἔλεγε πάντοτε λόγια καλά, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατὶ πάντα ἔκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἢ Καλὴ ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἔμάζευε, νά σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὅμορφα παλληκάρια. ባἩταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

—Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

—Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιά μου, τοὺς λέει ἢ καλὴ γριούλα.

—Δὲν μᾶς λέεις, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

—Καλά μου παιδιά, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

ποὺ μ' ἔρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας
ἄσχημος; 'Αφοῦ ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς
Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; "Ο-
λοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. 'Ο καθένας
ἔχει καὶ τὶς χάρες του. 'Εγὼ ὅλους τοὺς ἀ-
γαπῶ ἀπὸ Ἰσια.

» Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ
λόγια τῆς κυρὰ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐ-
τὸ τὸ σακκουλάκι. "Οταν πᾶς στὸ σπίτι
σου ἔκει νὰ τ' ἀνοίξῃς.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ
σπίτι της καὶ ἄνοιξε τὸ σακκουλάκι. Ἡταν
γεμάτο ἀπὸ φλωριά. 'Ελαμποκόπησε τὸ
καμαράκι της σὰν τὰ ἄδειασε κάτω.

'Αγόρασε ὕστερα ἔνα καινούργιο σπι-
τάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἔζοῦσε πλούσια
κι εὔτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχούς.
Τὸ χωριὸ ὅλο ἔχαιρόταν, ποὺ τὴν ἔβλεπε
εὔτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρὰ - Κακή, κι ἐ-
πῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρὰ - Καλή; Ποῦ
εύρηκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ
σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾶ ἡ καλὴ γρι-
ούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακή καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακή, ἐτρά-
βηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆ-
γε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρά σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ
παλληκάρια.

— Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄ-
γρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδε-
κα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἡ κακοί;
Καὶ ποιόν ἔσù ἀγαπᾶς περισσότερο;

— "Ολοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάπο-
δοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἔνα καὶ χτύπα
τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανέ-
νας δὲν ἔχει ἐπάνω του χάρι.

— Πολὺ καλά, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες.
Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιὰ κι αὐτὸ
ἔδω τὸ σακκουλάκι. "Οταν θὰ πᾶς στὸ σπί-
τι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξῃς.

Ἡ κυρὰ - Κακή παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ
σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ
τὰ παλληκάρια. Ἐπιθυμία της εἶναι νὰ
φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

“Οταν καμμιὰ φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χα-
ρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἴδῃ!

Ὦ Ήταν γεμάτο πέτρες καὶ τὶς εἶχε κου

βαλήσει στὸ σπίτι της, νομίζοντας πώς ήταν χρυσᾶ φλωριά, δύπως τὰ φλωριὰ τῆς κυρά - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργίου Σακκᾶ)

Γιώταρη φό

Γιώ

• Γιά τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

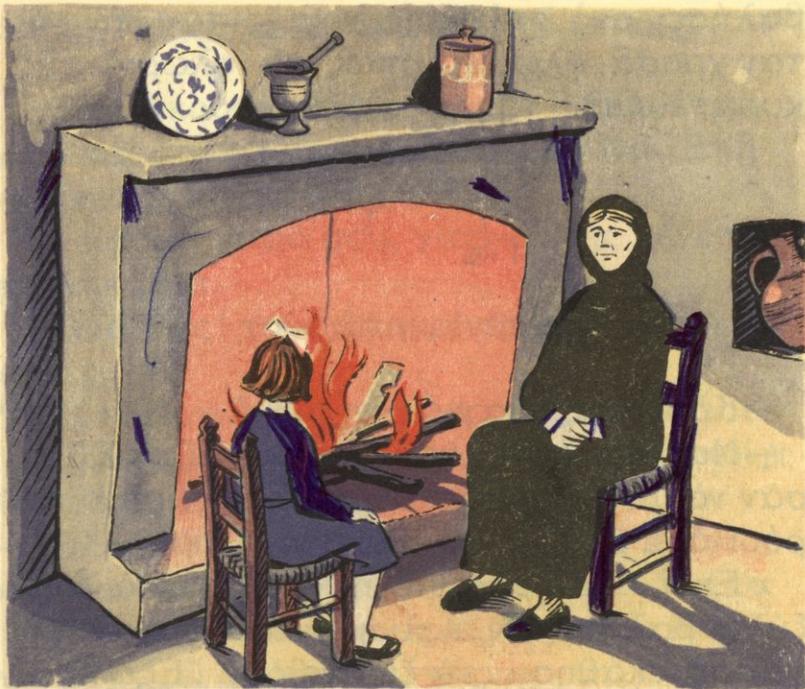
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰν νὰ μοῦ χύνουν στὸ κορμὶ παγωμένο νερό. Πάμε νὰ ζεσταθοῦμε στὸ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη γερὴ φωτιὰ ἀπὸ ξύλα βαλανιδιᾶς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιὰ ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. "Εξω ἐφυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρεσε ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καίνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελλά. Καὶ καθὼς ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά:

— Αλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παραμύθι γιὰ τὴ φωτιά. Ποιός μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιὰ ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα ἀρχισε νὰ διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιὰ καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιὰ ήμέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἔνας μαρμαρᾶς ἐπελεκούσε μιὰ πέτρα μ' ἔνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ 'ρωτᾶτε τί χαρὰ ἐδοκίμασε τὸ βράδυ ἡ πτωχή του ἡ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλικα παιδάκια του, σὰν ἐπῆγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. 'Απὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα τους.

Στὴν ἀρχὴν ἄναβαν τὴν φωτιὰ στὴ μέση
ιῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν δικαπνός. Σι-
γὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ
σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακό.

—Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἄ-
σβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

—Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν,
νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἀπ’
τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ
φωτιὰ ἐβαστοῦσε ὥς τὸ ἄλλο τὸ πρωΐ.

—Δὲν εἶχαν τότε σπίρτα, γιαγιά, γιὰ ν'
ἀνάβουν τὴ φωτιά;

—Τὰ σπίρτα, παιδί μου, εύρεθησαν, ὅταν
δὲ ἀνθρωπος ἀρχισε νὰ μαθαίνῃ γράμμα-
τα καὶ νὰ πολιτίζεται.

Ἡ φωτιὰ ἐβοήθησε τὸν ἀνθρωπὸν νὰ
δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια,
σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἀπειρα ἄλλα ἐργα-
λεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δί-
χως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέ-
ψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζον-
ται σήμερα, ἐργάζονται δλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴ-
μεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως
τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπη-
λιές.

(Ἐκ τῶν βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινοῦ)

75. Κόκκορας, ἀλεποῦ καὶ σκύλλος.

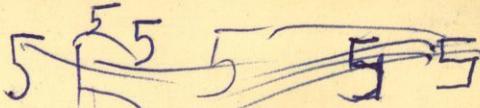
Κανένα ἄλλο σκυλλὶ μέσα στὸ χωριὸ δὲν ἥταν τόσο ἔξυπνο, καὶ τόσο πιστὸ ὅσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρὰ - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλλί.

—Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τις κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρὰ - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιάσουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

• Τὸ δένδρο αὐτὸ ἥταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε **κόκκορας** μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιᾶς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκός της, ἡ κυρὰ - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιὸ πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἀλεποῦ. "Ακουσε ἔνα πρωϊνὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἐτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιᾶς.

—"Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ύγεια σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἰδησι.

Τὰ ζῷα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιὰ μεταξύ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἔχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἔγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλλιά. Τὰ ποντίκια ἔχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ἔξεκαρδι· θήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πώς δὲν ἐπῆρες εἴδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε, νὰ χαροῦμε αὐτὴ τὴν εύτυχία οἱ δυό μας.

‘Ο κόκκορας ἔκαμώθηκε, πώς ἔχάρηκε γιὰ τὴν εἴδησί, μὰ δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἡταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἥταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—“Ω! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν’ ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

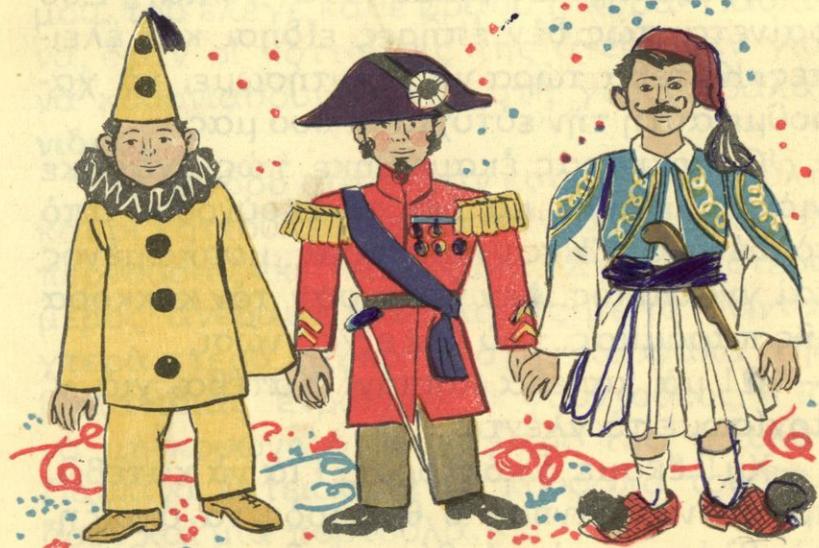
—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πώς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ - καλά, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμη ὅ, τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νά σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἀλεποῦ ὅπου φύγη φύγη. Καταντροπια-

σμένη. πού τὴν ἐκοροῦδεψε ὁ κόκκορας,
ἐπῆρε δρόμο καὶ ἀκόμη τρέχει

Κι ὁ κόκκορας ἐπάνω στὴ βαλανιδιὰ ἀ-
κόμα γελάει. *

(Ἐκ τῶν βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλιοῦ)

76. ΟΙ ἈΠΟΚΡΙΕΣ.

Ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς
πλησιάζει. Ὁ Στέφανος μὲ τοὺς φίλους του
ἀπεφάσισαν νὰ γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς δ-
μως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν
ὑπάρχει οὕτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν;
‘Ο Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς
ἄλλους: ~~Χ~~

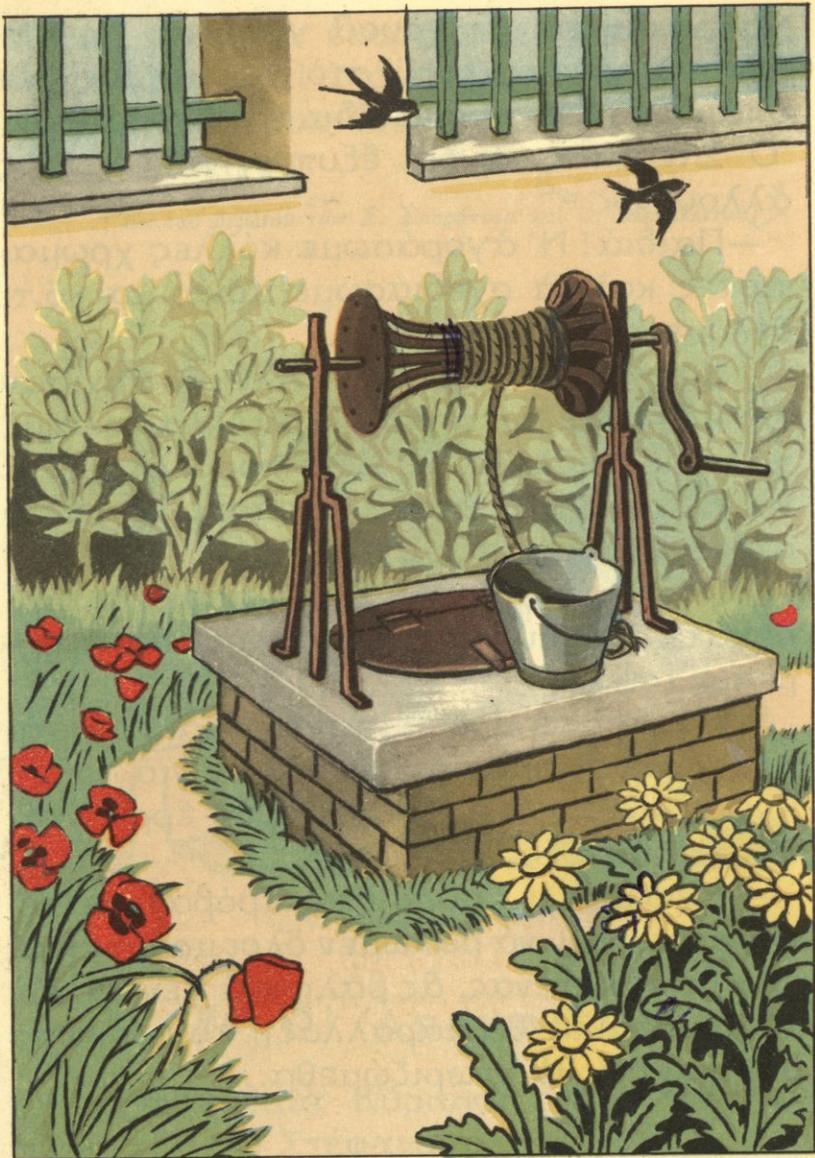
—Παιδιά! Ν’ ἀγοράσωμε κόλλες χρωμα-
τιστὲς καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας δ, τι
θέλομε. ~~Χ~~

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν
τὴν ἐργασία.” Εφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ
γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ
νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ
στῆθος, χαρτονένια σπαθιά.

“Ωσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παι-
δὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φο-
ρεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ
πρόσωπο χρωματιστὲς κόλλες, γιὰ νὰ μὴ
γνωρίζωνται. ‘Ο Στέφανος δμως ἔρριξε κά-
ποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

—“Εχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε.
Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν δλοι μουστάκια.
“Αν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ
τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό
μας καὶ δὲν θὰ γνωριζώμεθα. ~~Χ~~

X A N O I Ε I S

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθίσῃ ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ 'ρθοῦν τὰ χελιδόνια... 2

Στ. Μπολέτοη

77. Τὰ χελιδόνια ἥλθαν.

‘Ο Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἔλυπόνταν, που ἔ-
βλεπαν τὶς χελιδονοφωλιὲς ἀδειανὲς κι ἔ-
ρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

—Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια;
Γιατί ἀργοῦν;

—“Οπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιά μου, ἔρχον-
ται. “Αμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν
πάλι οἱ φωλίτσες τους.

—Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

—Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντά-
φυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλλα. Θὰ
εύωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ δλῶν τῶν λογιῶν τὶς
μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πο-
λύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αύ-
τὰ μᾶς φέρουν τὴν ἄνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

—Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγου-
δάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

—Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιὰ γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὅς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὔχαριστοῦν, ποὺ τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

X Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἀκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἡταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ο Χρῖστος προσεκτικὰ - προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. "Ο, τι ἀπὸ τὴν πολυκατιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὕρει ξυλαράκια λεπτά, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

X Ο ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

"Επειτα, σὰν ἥλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα
ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνὲς χελιδο-
νιῶν. 'Ο Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν
γεμάτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλε-
παν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι
ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσίλπ... τσιριτσιτσίλπ... ἐκελα-
δοῦσάν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴν Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

X 78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ
παιδιὰ εἶχαν ὁμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. 'Ε-
χάρηκαν, ποὺ τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν
στὶς φωλιές τους.

—Σὲ μᾶς ἥλθαν δυὸς ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ
Καίτη. 'Επετοῦσαν παντοῦ. "Ἐβλεπαν ἀπ'
ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μο-
νάχα μιὰ φωλιά. 'Εφέτος τί λέτε; μπορεῖ
νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη; X

'Ο Κώστας, ποὺ ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

—Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἔνα ζευγάρι,
ποὺ ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὔ-
χαριστημένο. X Εφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ
ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά. X

Θέλουν νὰ εἶναι μαζὶ συντροφιά. "Αν τοὺς
ἔχαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πώς θὰ ἔρ-
χονταν κι ἐφέτος;

—Κανένα δὲν θὰ ἐπατοῦσε, εἶπαν μερικὰ
παιδιά.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔ-
λεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἔνα παιδί, ὁ Νι-
κολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐ-
πάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδο-
νιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παι-
διοῦ αὐτοῦ ἔνα περιβόλι γεμάτο ἀπὸ λαχα-
νικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τό-
σες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθα-
ρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολὸς ἦταν κατακόκ-
κινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

—Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελι-
δόνια;

Τί νὰ εἰπῇ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λί-
γες φορὲς καὶ ἀποκρίθηκε:

—"Οχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πώς
τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ
ταξίδι τους.

Ο Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τὸν ἐκοί-
ταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν:

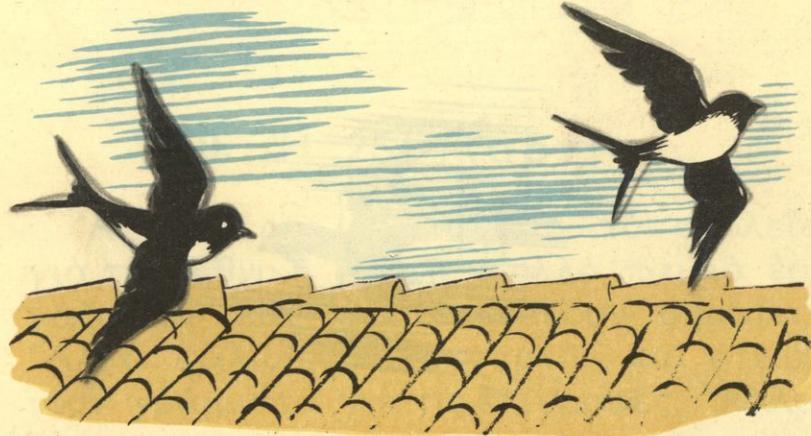
—Τί λές, καημένε Νικολό; "Ερχονται
ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιά

αύτὰ φεύγουν μαζὶ καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἤλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

'Ο Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

—Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πῶς σὲ
σᾶς δὲν ἤλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. 'Εχάλασες τὴν
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἔνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

'Ο Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἔνα
πολὺ καλὸ μάθημα. ~~X~~

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἔλθε, ἤλθε ἡ χελιδόνα,
ἤλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
κάθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάηδησε:

— Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριὰ τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.

Ἐφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸς καὶ θημωνίτσα
καὶ ἥλθα τώρα καὶ ηὗρα φύτρα
καὶ ηὗρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικό

80. Η 25^η Μαρτίου.

Από ήμέρες έτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτή. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Αλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειάνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Αλλα πλέκουν στεφάνια.

‘Η Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο
γιὰ τὴν Παναγία. Αὔτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ
Θυμιούλα. Αὔτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Πανα-
γία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορί-
τσι. “Ολο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

X —Παιδιά! ἡ ἔορτή μας πρέπει νὰ ἐπιτύ-
χῃ, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε
καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλεί-
ψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐ-
ξήγησε: X

—Στὶς 25 Μαρτίου ἔορτάζομε διπλῇ ἔορ-
τή. ‘Η μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτό-
κου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν
Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

X *Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὅ Κύριος μετὰ Σοῦ...* X

Αὔτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτή. ‘Η
ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτή. Τὴν ἡμέρα
αύτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ
ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιὰ ἐρρίφη-
σαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτε-
λείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν
ἔτοιμα. “Ἐτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγρα-
φές: X

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ
τὶς εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

"Ολη δόξα, ὅλη χάρι,
ἄγια μέρα ξημερώνει..."

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἔνα, ἄρχιζαν τὸ ἄλλο:

Zωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ
τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἔνας ιερο-

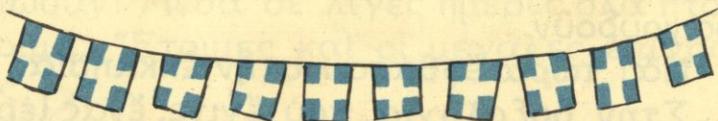
κήρυκας ἔβγαλε λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασι, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὡραῖα ποὺ ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν τὸν Ἑθνικὸν "Υμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἡλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴν ἑορτή. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς ἐμάγεψε ὅλους.

"Ἡ ἐπιτυχία, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. "Ολοι ἔχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

—Τέτοια ἑορτὴ ᾧς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροι τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν. Εὗγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιά μας, ποὺ μᾶς ἔχάρισαν μιὰ τέτοια ἑορτή.

X 81. Ἡ ἔξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἔδω ἐλάτε ὅλοι,
ἔδω στὴν ἔξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἔδω εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἵσκιος παντοτινός! X

Ἐδῶ ἐλάτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἔξοχή. X

"Αγγελος Βλάχος

X 82. Η Μεγάλη Έβδομάδα.

—Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή;
Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Έβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιά της.

‘Η Δαφνούλα τὴν ἔρωτησε:

—Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἔβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

—Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν. X

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἔχαλοῦσαν τὸν κόσμο ἀπὸ φωνές.
‘Ηταν ὁ Φώτης, ὁ Ἄλεκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά, ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Τῆς μητέρας τῆς ἐφάνηκεν ἄσχημο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

—“Αν εἴχατε, παιδιά μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρῃ, θὰ ἐκάνατε δ, τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελούσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμο ἀπὸ ξεφωνητά;

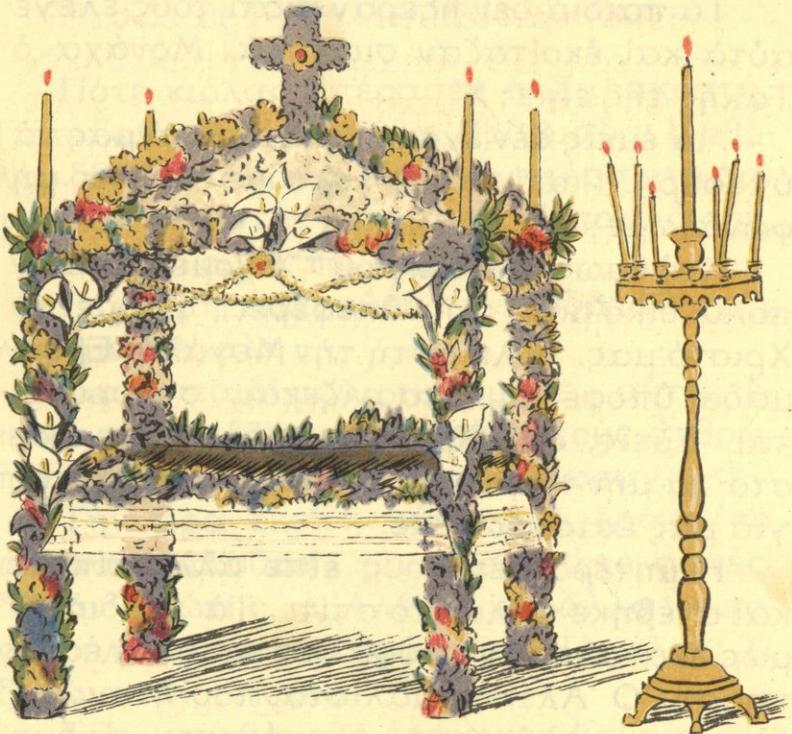
Τὰ παιδιὰ δὲν ἥξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε
αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα δ
Τάκης τῆς εἶπε:

—Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ
ύποφέρῃ. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ
φωνάζωμε;

—Καὶ ὅμως, παιδιά μου! "Ἐχομε κάποιον
πολὺ δικό μας, ποὺ ύποφέρει!" Ἐχομε τὸ
Χριστό μας. "Ολη αὐτὴ τὴν Μεγάλη Ἐβδο-
μάδα ύποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνε-
ται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σω-
στὸ νὰ μὴν νοιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς
γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

'Η μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε
καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅ-
μως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώ-
πησαν. 'Ο Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ'
ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη
πιὸ πολύ.

—'Αλήθεια, παιδιά! "Επρεπε νὰ τὸ συλ-
λογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι
σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν
ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλη Ἐβδομάδα κι
ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. "Ολες αὐτὲς τὶς ἄ-
γιες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτι-
κοί. Νὰ πηγαίνωμε εἰς τὴν ἐκκλησία καὶ
νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς Ἱερὲς
τελετές.

83. Ο Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἥλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

‘Η Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἔρωτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. ‘Εκείνη τοὺς εἶπε:

— Σήμερα, παιδιά μου, ή ήμέρα είναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἔκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλάτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸν ὁ Ἰούδας. "Υστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἐπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

"Οταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτύπωσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἀκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

"Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἡταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιὰ τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε: — "Ἄχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἐνωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— "Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἔγω ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιὰ φορτωμένη λουλούδια.

— Κι ἔμεῖς ἔχομεν ὡραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἔφωναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

— Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πάμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Πετράκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησία μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὡραία αὐτὴ παιδικὴ ἔργασία.

‘Ο Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὔχαριστησι θὰ ἐδοκίμαξε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

XX 84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτή! Καὶ πιὸ πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἡ μητέρα ἔρραψεν ἐνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἔορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν
ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παι-
διά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκ-
κλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νά καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἥλθε. Ντάν!
ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσά-
νυκτα οἱ καμπάνες.

— Ἐλάτε νὰ ἔορτάσωμε τὴν μεγάλη ἔορ-
τή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ
καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. "Ολοι τρα-
βοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρα-
τεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί¹
τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέ-
ρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες
τους, ποὺ εἶναι λευκές καὶ στολισμένες μὲ
χρυσόχαρτο. Τί ώραίες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώ-
ρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς,
λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ώραία
Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμ-
μένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

"Ολοι ἐπήγαιναν καὶ ἄναβαν. Ἐπῆγε
καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν
στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἄγιο φῶς.

~~X~~ Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς. ~~X~~

~~X~~ Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἔξεδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸν καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες. ~~X~~

~~X~~ Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὔαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη! ~~X~~

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειὲς φωνές:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. "Επειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ
αὐγά.

—Χριστὸς ἀνέστη! εὔχήθηκε κι ἐπρόσ-
φερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἔνα.

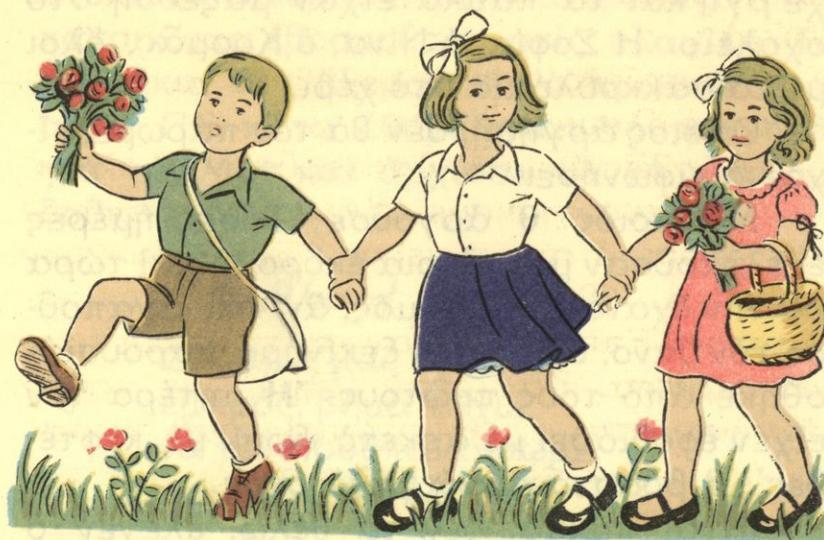
—'Αληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν
ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. "Εσπασεν ὅλων
τὰ αὐγά. "Ολοι ἡσαν χαρούμενοι καὶ γε-
λαστοί. "Επειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους
μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά,
ἔβγηκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν
τὸ ἄρνι. 'Εκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο,
πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποὺ ἔγινε, ἐβά-
σταξεν δρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ
ἄλλοι γείτονες. "Ενα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας,
ἀπ' τὴ χαρά του εἶπεν ἔνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

ἜΗλθε πάλι Πασχαλιὰ
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιά,
μὲ αὐγὰ καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκίσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

—Ποῦ θὰ πάμε τήν Πρωτομαγιά;

‘Από ήμέρες δύλιο αύτὸν ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. “Αλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν ἀκρογιαλιὰ κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πᾶνε στήν Πλαγιαστή. Ἡταν ὡραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Γι’ αύτὸν καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖνα. Ο ἥλιος ἀκόμα δὲν εί-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στὸ σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, δὲ Κοσμᾶς, ὅλοι μὲ τὰ σακκουλάκια στὸ χέρι.

— “Οποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶχαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες ἔμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦσε τὸν ὕπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιάσθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέδες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ Δῆμος.

Μὰ ἡμητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρῃ.
Στὴν ἔξοχή, παιδί μου, ἡ ὅρεξις ἀνοίγει. "Επειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανένας μαθητής, ποὺ θὰ τύχῃ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τοῦ δίνεις. Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴ πρωΐνη ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκουόταν μακριά. Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ τὰ πουλάκια. "Οσο ἔξεμάκρυναν τόσο καὶ ἡ ἔξοχὴ ἐγινόταν ώραιότερη. Ἐφυσοῦσε δροσερὸ ἀεράκι γεμάτο ἀπὸ λογιῶν λογιῶν μυρωδιές. "Ολος ὁ τόπος ἦταν κατάφυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἥξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

X 87. 'Ο Μάϊος.

'Ο Μάϊος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προϋπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἔξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὅμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστὸς
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά. X

X Πᾶμε κι ἔμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἔνα τριαντάφυλλο
κι ἔνα κλαρὶ χλωρό. X X

"Αγγελος Βλάχος

88. ΣΤÒ ΠΕΡΙΒÓΛΙ ΤΟÙ ΛΕΩΝH.

X 'Επερπάτησαν ἄρκετὰ ὕσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἡταν τὸ καλύτερο μέσα σὲ δῆλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. "Ολα καλοφυτευμένα, ἵσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἥσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. "Ο, τι χρῶμα καὶ δ, τι λουλούδι ἥθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ, X

'Αλλοῦ πάλι ἥταν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιά τὸ ἥξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

X —Νά τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἔφθάσαμε! ἔφθάσαμε! "Ας πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἴδοῦμε! X

'Ο δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιὰ ζημιά. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

'Ο Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα.

Τὰ παιδιά, γιὰ νὰ τὸν εὔχαριστήσουν, ἔτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα. X

X X
"Επειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἔνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. "Οταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἄγρου, ἔφτειασαν στεφάνια, ἥπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἔχόρευσαν. X

Τὸ μεσημέρι ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἔνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὅμορφα ἄγριολούλουδα. Ἐπάνω σ' αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἥσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὔγα, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. "Ο, τι ἥθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν, Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ, τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

"Οταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὕρα ἐκείνη ἥλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἔξοχὴ ὕσπου ἐκόντευεν ἔσπερινός. "Υστερα ἔξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὕρα, ποὺ ἔφευγαν X Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιὰ στὸ περιβόλι σου. X

X 89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστὸ εἶδ' ἔνα παιδάκι.

Ἔτην τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

"Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

— "Αν μὲ κόψῃς, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

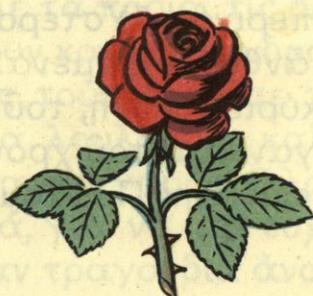
εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελλὸ παιδάκι,
τὸ τραβᾶ, τὸ ξεκολλᾶ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

"Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

X

90. Τὰ παιδιά τλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ήμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴν ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλή. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἴδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους. X

X Στὴν ἀρχὴ ἔχαρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὀλόκληρο. Oἱ στέγες τῶν σπιτιών ἦσαν ἄλλες μαυρειδερὲς καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἔφανταζαν σὰν ἔνα μπουκέτο.

'Απὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἔφαινόταν. Οὕτε τὰ σπίτια ἔξεχώριζαν οὕτε οἱ δρόμοι οὕτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸν ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

—Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἢν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. "Ἄς ἐστένευεν ὁ δρόμος. "Ἄς περιωριζόταν ἡ πλατεῖα. Σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο τὴν ἐκκλησία ἔχουν σὲ μέρος καλό. X

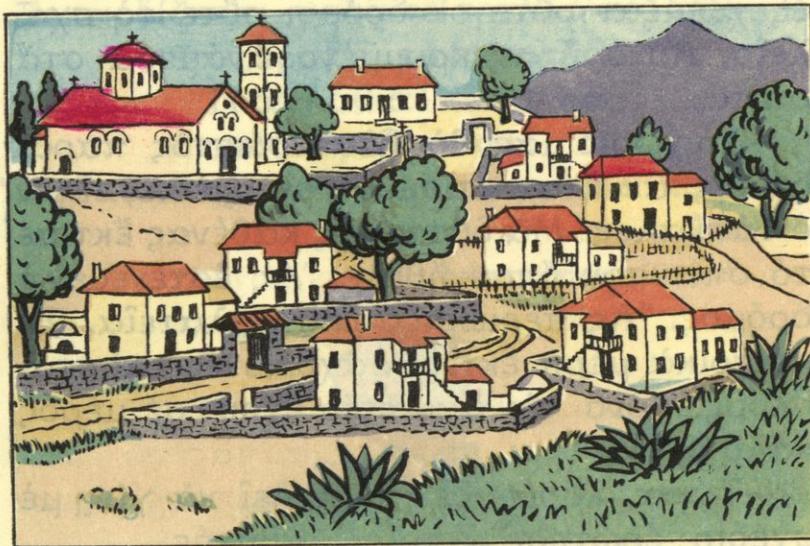
X —Τώρα, κύριε, δὲν ἥμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; Ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

X —Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὅστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδομὲς ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνῃ; Γιὰ τὰ σπίτια, ποὺ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνῃ. 'Αλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εύρισκωνται ὅσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρίμα!

X "Όλα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτειαγμένα. 'Ακόμα καὶ ἀρκετὲς πόλεις. Καὶ ἡ Ἑλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει. X

"Εκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἔνα δάσος. Κι δ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἴδουν. X

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀνεσπάσθησαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

—Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ ὁλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. —Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο - γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

—Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιός νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἐρημιά; εἶπε κάποιο παιδί.

—Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν λίγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου - κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εύρεθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

—Υστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του
μαζὶ - μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα.
Πεῦκα, δέξιές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοί-
ταζε πιὸ πολὺ τὶς δέξιές.

—Μοῦ ἀρέσουν οἱ δέξιές, ἔλεγε.

Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ
Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὅμπρέλλες.

”Αλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ
ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

—Τὸ δάσος αὐτό, παιδιά μου, εἶναι γιὰ
τὸ χωριό μας θησαυρός. ”Αν δὲν ἦταν, δὲν
θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὕτε τὴ δροσιά, ποὺ
ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

”Υστερα δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς
ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

”Αμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ
ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθέ-
να ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θά-
λεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ισμήνη τὸ
τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸν ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ
δὲν ἔχει ψάλτη ούδε παπᾶ..

"Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἔναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

”Αγγελος Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

†

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
δέ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποὺ μᾶς προσμένει ώραία
ζωὴ μαγευτική.

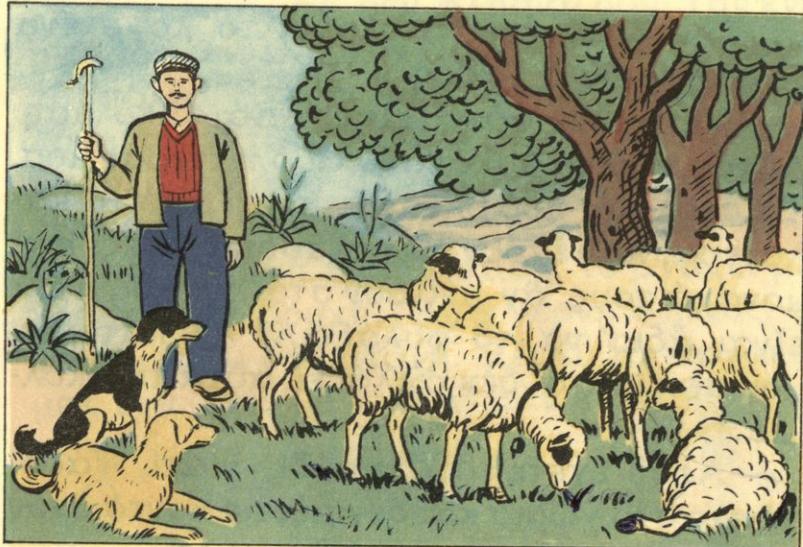
Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά. 4

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελῳδιές.

0

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
δέ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποὺ τὴν ψυχὴν ἀνεβάζει
στὰ ὑψη τ' οὐρανοῦ. 0

Στέλιος Σπεράντσας

~~X~~ 94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιά στὴν ἔξοχὴ καὶ εἰδαν ἔνα κοπάδι πρόβατα. "Ετρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

"Ο βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντά του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλλιά.

~~X~~ —Τί μεγάλοι σκύλλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιά!

—Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἔνα ἄλλο παιδί. "Εδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. "Αν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλλιά, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἔνα
ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

—Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας.
Αὐτός, ποὺ τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου.
Τὰ σκυλλιά, ποὺ βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ κα-
λύτερα, ποὺ ἔχουν ἔδω οἱ τσοπάνηδες. Καὶ
μοναχά τους ἀν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι
εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας
μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλ-
λιά.

—Αφοῦ ἔχετε ἔδω κοπάδι, γιατί, Τάσο,
μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν
πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

—Γιατί ἔδω δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐ-
τὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς
κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό,
γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ ποὺ δὲν ξέ-
ρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

—Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῆς,
ἄν εἶναι λύκοι ἔδω, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἔνας
μαθητής.

—Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ
δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶ-
ναι εὔκολο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο
κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

—Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν
ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἔνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. "Εχει πολλὲς φορὲς παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμάτα ἀπὸ δαγκωματιές τῶν λύκων. "Επειτα, δὲ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίσῃ, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. "Αμα γέρνη δὲ ήλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἔνα - ἔνα. Τὰ ἀγαπᾶ σὰν παιδάκια του.

X 95. Οἱ λύκοι εἴναι πονηροί.

— Οταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει δὲ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἔναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τάχα ἔνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ὄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μὲν τὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπὸ αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτὲ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὕτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ πιὸ μέρος φυλάξει. "Ετσι νομίζουν, πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἔνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἔνα γάϊδαρο. 'Εβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ὡταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. 'Εκεῖ ἔφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἔξεγέλασαν.

—Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ ἰδοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιά.

—Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. "Αλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομή, θὰ ἀνεβοῦμε ὃς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. 'Αξίζει νὰ γνωρίσωμε ἔνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλλί.

"Υστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῷα, ποὺ εὑρίσκονται στὸ δάσος τῆς Παναγίτσας, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

—'Εδῶ εὑρίσκονται καὶ ἀλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

—Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

X—Είναι κάτι ζῷα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. "Έχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτή καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὥραία γοῦνα.

—Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γοῦνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γοῦνα ἀλεποῦς.

—Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῷα. ~~Χ~~ Η ὥρα ἐπέρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος. ~~X~~

96. Ο καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἔνας γάϊδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὅ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἥταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὅ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εύχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἥταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αύτιὰ κουνοῦσε
ὅ καημένος.

Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἥτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε
ὅ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκῃ ὅσο θὰ ζοῦσε
ὅ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

~~X~~ 97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιά συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἔνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχῃ σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε 'πεῖ, πὼς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο. ~~X~~

~~X~~ Αὐτὸ ποὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχῃ στρυμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. ~~N~~ Ἐχῃ πλατεῖες, βρύσες καὶ ώραίες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἥσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἥσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο. Σ' αὐτὰ θὰ ἔμεναν αἱ δημόσιαι ἀρχαί. ~~X~~

~~X~~ — Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο. ~~X~~

~~X~~ Ο Γιάννης μὲ τὸ Νῖκο καὶ ἄλλα παιδιά εἶπαν πὼς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, ποὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ύλικά. ~~X~~

~~XX~~ Μὰ ὅταν ἥρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε δ, τι ἥθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ τὶς φωνές. Ο Τάκης, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἀν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε
ἔνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκοῦμε
ὅλοι.

"Ἐβαλαν τὸ Φώτη. Τί ώραῖα τώρα ὁ Φώτης
ἔκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτι-
ζαν. Οἱ ἐργάται ἔκουσθαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ
μηχανικοὶ ἔγύριζαν κι ἔβλεπαν. "Ολα ἔγι-
νοντο μὲ ήσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ
σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπα-
πατα. Στὴ στέγη τῆς ἔκκλησίας ἔβαλαν
σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ ση-
μαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἔ-
πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χω-
ριούδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Οταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἀρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

—Βερυκοκκιὲς νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν δὲ Λάζαρος. “Οταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερύκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν' ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερύκοκκα;

‘Η Εύθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

—“Οταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, δῆλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ δόμορφιά.

Κάπιοι ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

—Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπό. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους. ‘Εμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ Ἰσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὔκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφητή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἵδει σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσο ὡραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. "Ησυχα - ήσυχα
ὅλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. 'Αντὶ^τ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἡταν ἵδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὥρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Εκεῖ μαζὶ
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὡραῖες
τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἥταν ἑκατόμ-
φυλλες.

—Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιός θὰ τὰ
ποτίζῃ καὶ θὰ τὰ φυλάῃ; ἐρώτησεν ἔνα ἀ-
γόρι.

—Θὰ τὰ φυλάῃ ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δική του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιά.

Μεγάλη χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριό τους καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. "Ολα τὰ εἶχε. Ἡταν
ἔνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὅμορφο σχέδιο.

99. "Ένα κοριτσάκι μέ καλούς τρόπους.

Ή 'Ασπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατὶ εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εύγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιᾶς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾶ. "Οπου τοὺς εύρισκει, τοὺς φέρεται εύγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾶ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

—Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

✗ Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἀνεργο. ✓ "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

—Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτᾶ ἡ 'Ασπασία.

✗ Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὔκολες ἔργασίες. ✗ Πολλὲς φορὲς τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὥραία ποὺ δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

—Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ή μητέρα μοῦ εἶπε νὰ μοῦ δώσῃς μιὰ ὁκὰ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιὰ σπίρτα. Ὁρίστε καὶ τὰ χρήματα.

~~XX~~ Ο μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

—Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

—Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνῃ σπίτι της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἐλένη ἐπῆρε μαζὶ της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὔχαριστή θηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὔγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἔκεινα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις, ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζὶ λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὕτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

“Ολη τὴν ὥρα, ποὺ ἔμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὔχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ’ ἔνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸς ζωντανὰ κουνέλακια. Ἡσαν καὶ δυὸς ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιᾶς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκείνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἀφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῷα. Τὰ ἔπιαναν, ἐτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ ἔκυνηγοῦσαν κι ἐκείνα τὰ δυστυχισμένα δὲν ἥξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ τὰ ἔχαϊδεψε.

—Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸν καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλάτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνατε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

“Οταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἔχαιρέτησαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

—“Οταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἔνα ὅμορφο κουνέλακι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους.” Οταν ξανὰ ἔλθης, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρης πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια μὲ τὸ νερό.

“Οταν ἀρχινῆ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιά μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, ποὺ περνᾶ ἔνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μὲ τὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκούλες, ψαρεύουν.

— “Ησυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

‘Ο Νίκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νίκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ δλον τὸν κόσμο. Οὕτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὕτε τὰ κύματα.

‘Ο Λουκᾶς ἔχει μανία μὲ τὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἔνα καλάμι, δένει ἔνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

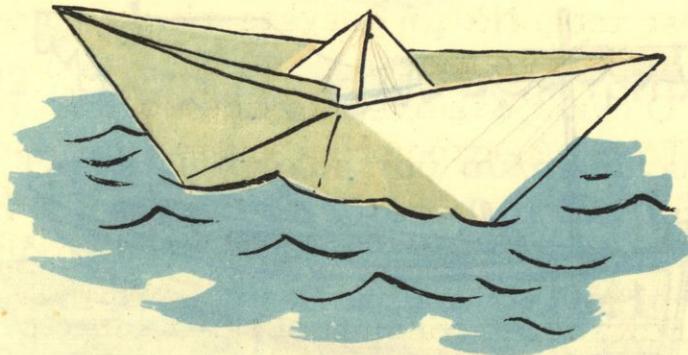
— “Ω! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! ’Εγέμισα δλόκληρο πανέρι. Ποιός θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

— ’Εγώ! πετιέται ὁ Παντελῆς. ’Εγώ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια!

— Ναι, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κάς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θάνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θάνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. "Ἐχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

X+

101. 'Ο βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή:

—Βαρκάρης ἔδω! Βάρκα γιὰ περίπατο!

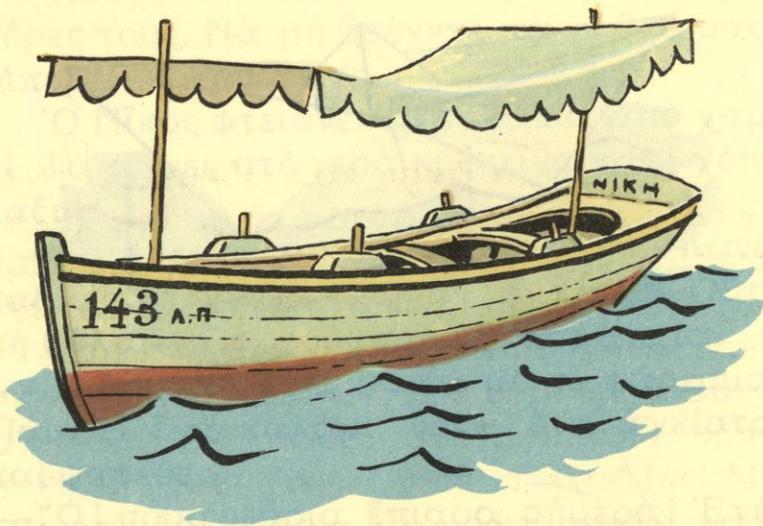
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτὸς ποὺ φωνάζει.
Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι. "Ενα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἥ

βάρκα τοῦ Ἀνδρέα. Καὶ ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, μοιάζει σὰν βαρκάρης. ~~X~~

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἔναν περίπατο;
λέγει ἡ Ἀλίκη.

— "Ἐνα δεκάρικο. ~~X~~

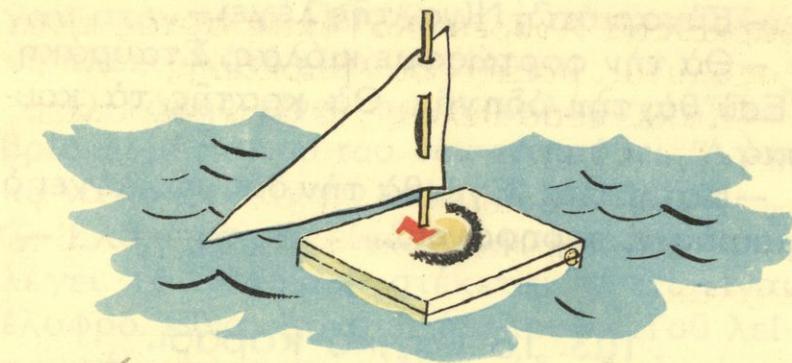
— "Ἐνα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποὺ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἥμουν, ποὺ δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἀλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα. ~~X~~

102. Ο Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ αὐλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἔνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχῃ μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμη νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλούμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πῶς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποὺ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἔνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ο μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πῶς τὸ κουτὶ πλέει. "Εγινε βάρκα.

— Εύχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

— Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη.

Ἐσὺ θὰ τὴν ὁδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.

— Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὁδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὡραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. "Ἔχει ἔνα μαγικὸ καράβι. Αὔτὸ εἶναι ἔνα αὐγό, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

—"Οποιος κατορθώσῃ καὶ κάμη τὸ αὐγὸνὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέγει ὁ Τάσος.

"Ολα τὰ παιδιὰ ἔδοκίμασαν. "Ολα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

— Αλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμι ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιά.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἔνα καράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρό.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἔνα αὐγό.

· Αλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ο Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. "Ο, τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. Αγαπᾶ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιά.

X — Ελάτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγό μου στέκεται, γιατὶ εἶναι ἐλαφρό. Εἶναι μονάχα ἥ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ ἔτρυπτησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. "Οποιος θέλει καράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξῃ ἔνα αὐγό. X

X Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. X Ο Τάκης χαίρεται, ποὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εύχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, ποὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, ποὺ ἦταν στὰ νιᾶτά του καπετάνιος ἀληθινός. Έχάρηκεν ὁ γέροντας, ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἥσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— "Αμποτε νὰ σᾶς ἀξιώσῃ ὁ Θεός νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ελλάδα μας. X

X 104. Τραγούδι δαλασινό.

Στὸν οὐρανὸν φεγγάρι

κι ἡ θάλασσα γυαλί.

Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι

τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,

καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!

Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,

νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα, δροσᾶτο ἀγέρι,

ν' ἀνοίξωμε πανί

κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,

νεράϊδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει

στὴν πλώρη μας μ' ἀφρὸ

κι ἔνα τραγούδι ἀρχίζει

μὲ τὰ κουπιὰ ἐλαφρό.

Εμπρός, θαλασσοπούλια,

τραβᾶτε στὸ βοριά

κι ὡς νὰ βυθίσῃ ἡ πούλια,

γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπερδάντσας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιά, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματίνας. Δώδεκα ἀσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιά περνοῦν πολλὲς φορὲς τὴν ὕρα μαζί τους.

—Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἐρωτᾷ ἡ Μαρία.

—”Ετσι τὰ ἔκανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριὰ δύσκολα περπατοῦν.

—Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματίνα;

—”Οσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. ”Οταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ, τι τύχῃ. ”Αν δὲν τοὺς δώσῃς, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιὰ ἀπὸ φωνές. ’Αγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. ”Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελλαίνονται. Γι’ αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τὶς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάτραχο, ἀν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἔκεινη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε
μιὰ δυνατὴ φωνή:

— Χί! χί! χί! ἐφώναξε κι ἀνοιξε τὰ πτε-
ρά της.

"Ἐνας σκύλλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ
ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ
παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε
καὶ τὸν ἔκυνήγησε. "Υστερα ἔδειξε στὰ
παιδιὰ ἔνα αύγο χήνας.

— "Οσοι δὲν ἔχετε ἵδειν αύγο τέτοιο, κοιτά-
ξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ
γεννοῦν ὅπου τύχει. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννη-
σαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρ-
κετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αύγο τῆς ὅρνι-
θας. Εἶναι καὶ λίγο σκοῦρο.

— Νά! ἔνα τέτοιο γίνεται ώραίο μαγικὸ
καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χη-
νόπουλά της στὸ σπίτι. "Ἐνα ἀπ' αὐτὰ στὸ
δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. "Αν δὲν τὸ ἐσήκω-
νε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἔκει. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

— "Ωσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολὺ^ν
προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά.
Σᾶς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχωνται ἔδω στὸ
αύλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

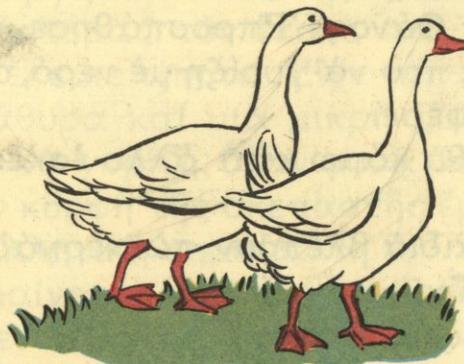
106. Οι χήνες.

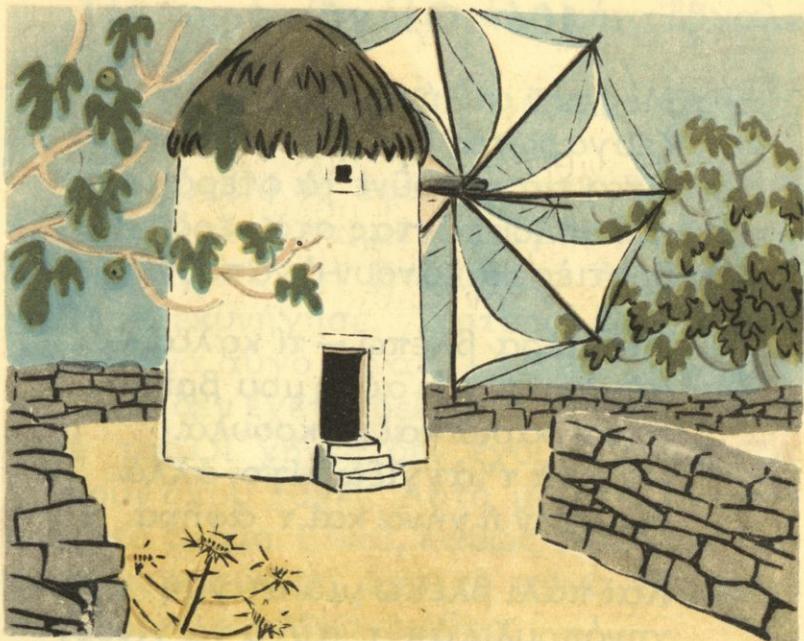
Μὲς τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτές δυὸς χῆνες ζοῦνε.
Σταχτιὰ φοροῦνε τὰ φτερά
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερά
βουτιές νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
αύγα μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ὕπαν βαριὰ καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσεν ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμὴ
χηνόπουλα ἀπ' τ' αύγα νὰ γίνουν
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμὶ²
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ³
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

•Αλέξανδρος Πάλλης

107. 'Ο ἀνεμόμυλος.

Κάποια ἡμέρα ἦλθε στὸ αὐλάκι νὰ παίξῃ καὶ ὁ Θάνος. Ἐπροσπάθησε γὰρ κάμηνα μύλο, που νὰ γυρίζῃ μὲν νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

—Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο ἐσκέφθηκεν ὁ Θάνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πώς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

—Τί κτίζεις, Θάνο;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅτι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὅρνιθες κι ἔνα μεγάλο γουρούνι. "Ετσι δὲν ἔχουν δλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷς ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμης νερόμυλο;

— "Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἰπεν ὁ Θάνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἔδεχθηκαν. "Αλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. 'Ως καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἔνα μικρὸ κοριτσάκι. 'Εκουβαλοῦσε μ' ἔνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια δλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ο Θάνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσῆ ἀέρας.

Στὴν κορφὴ τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ελληνικός, εἰπεν ὁ Θάνος.

Τί χαρά πού έδοκιμασαν τὰ παιδιά,
σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

—Νὰ μᾶς ζήσης, Θάνε, ἔφωναζαν.

—”Αν μὲ ἀφήνατε μόνο, δὲν θὰ μποροῦσα
νὰ τὸν τελειώσω. Αὔτὸ ποὺ ἔγινε, ἔγινε
γιατὶ μ' ἔβοηθήσατε. 'Απ' ἔδω καὶ πέρα,
ἄς εἴμεθα στὴ δουλειὰ ἐνωμένοι. ”Ετσι θὰ
κάνωμε ὡραῖα πράγματα, τοὺς εἶπεν ὁ
Θάνος. Καὶ τώρα ἐλάτε νὰ παίξωμε ἔνα
παιγνίδι.

X 108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

—'Εγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

—Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

—Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω.' Άλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἢν θὰ φυσήσῃ ἀέρας;

—Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἥλθε ὁ Νικολός. "Ἐφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα."

—Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

—Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὔχαριστήσω.

"Ἐπειτα ἥλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

—"Αν δὲν εὔχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

'Ο Ἄλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέση πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

“Ενα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ δὲν θάνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν δλα ἡ ἀλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἔνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ δὲ σκύλλος; Δὲν τὴν ἔκυνήγησε;
— Ἡταν ἄρρωστος, εἶπεν δὲν θάνος.

“Ετσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. ”Επειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του. X

X X 109. ‘Ο ἀεροπόρος.

“Ολο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει δὲν Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὀλόλαμπρος. Αὔτὸ τὸ παιδὶ θὰ ἐπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τριγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἥθελα νὰ πετῶ, δλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν δὲν Ἀποστόλης. X

“Ε! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτάτε! κοιτάτε! πόσο γρήγορα πετά, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

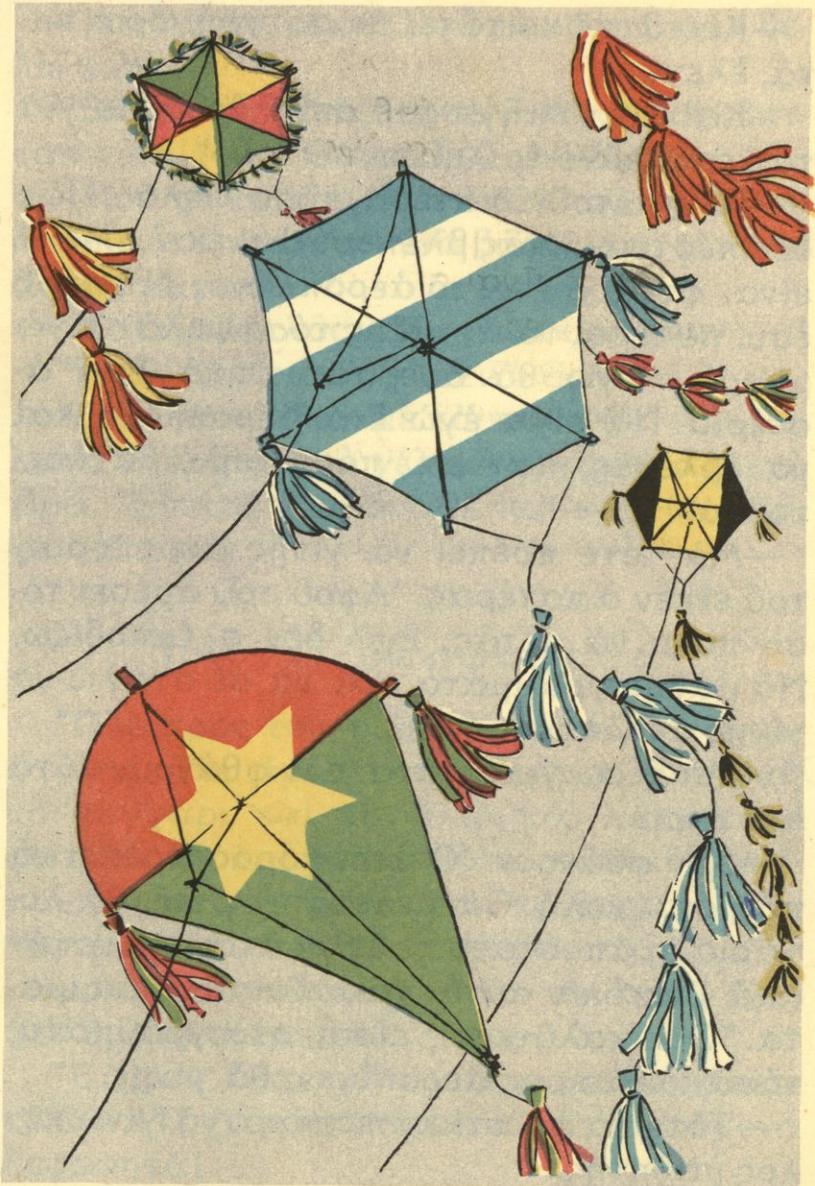
— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἔκει; Μὲ τί εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξῃς τόσο ψηλά; 'Εγώ μπορῶ. 'Εγώ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἀστέρια. Νὰ εἶχα ἔγω ἔνα ἀεροπλάνο καὶ νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπετοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. 'Αφοῦ σοῦ ἀρέσει τόσο πολὺ νὰ πετᾶς, ἔγω δὲν σ' ἐμποδίζω. Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ ποὺ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. 'Ο ἀεροπόρος πρέπει νὰ πάῃ σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογαριάζῃ ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυαλό. Γιὰ δλα αὐτὰ χρειάζονται γράμματα. "Οσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα, τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

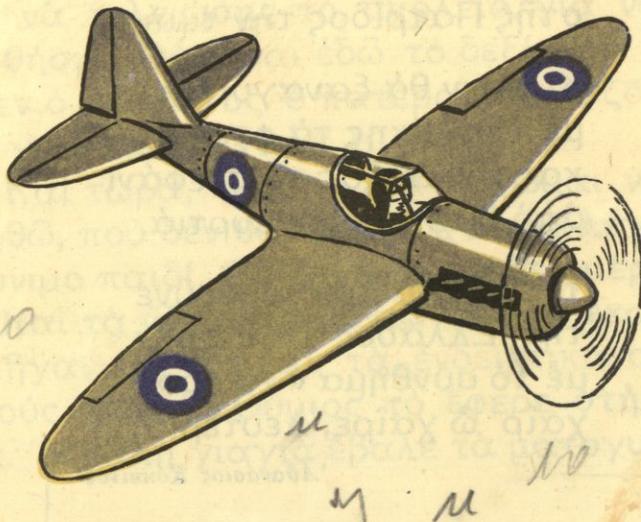
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω καλὸς μαθητής.

~~Χ~~ Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζῃ μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἕνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορὲς ἐπέτοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. "Ἐλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπόλεμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

~~Χ~~ Εὗγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικός! ~~XX~~

110. "Υμνος τῶν ἀεροπόρων"

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχή,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνὴ²⁰
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμή.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «Ἄέρα»,
χαῖρ' ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

'Αθανάσιος Κόκκινος

111. "Οταν έγιναν οι έξετάσεις.

Οι έξετάσεις, πού τὰ παιδιὰ τὶς ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα, έγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν καλοὶ μαθηταὶ ἐπροβιβάσθηκαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν τὰ ἔνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια τους!

—Κοίτα, μητέρα! "Αριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

'Ο Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο τους. 'Εκείνη τὴν ὕρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. 'Έσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ὁτο πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἔνδεικτικό, ἔξεκουράσθηκε

—"Αντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσῃς τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃς. Θὰ εἶσαι ἔδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἰπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γυιό του μὲ χαρά.

—Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, ποὺ δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἵδιο ἔκαμαν. 'Επῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἔνδεικτικὰ στοὺς δικούς τους. 'Ο Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. 'Η καλὴ γιαγιὰ ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ - καλά. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγήν, ποὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὁ ἔγγονός της. Ως καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πώς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴ κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸ Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἔνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς γειτονιᾶς. Τὸν ἔβλεπες ὀλοένα μὲ τὶς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλλιά, ἔκανε ἔνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα, ποὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἄλλοιμον τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονὶα ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἔγγονοῦ της τί διαγωγὴ εἶχε. Οὐ οὐκέτι οὐδέποτε οὐδέποτε μερικὲς ἥμέρες καὶ ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἥμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Εκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

"Εμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὄκα, ἡ μισὴ ὄκα, τὸ ἐκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. "Εμαθε νὰ κολλᾶ χαρτοσακκούλες. "Εμαθε τὶς τιμὲς τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους.
 "Αλλοι πάλι ἐπήγαν σὲ διάφορες ἔξοχές.
 "Αλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωσι.
 Ὡσαν δῆμως καὶ μερικοί, σὰν τὸ Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσις ᾧτο σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ. Ὡστὸ γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπήγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἔχόρταινες νὰ τὸ βλέπῃς. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ σκηνές. "Αλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές.
 "Οσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά,
 ἔτριβαν τὰ μάτια τους. ~~Χ~~Αλλοι ὥς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοι ὥς τὴν εὔρισκαν.

'Αντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ δῆμορφη παιδούπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἑστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἡλεκτρικό. Τὰ εἶχεν δλα. 'Ως καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἔχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀρ-

ρωστήσῃ παιδὶ μέσα σ' ἔκεινο τὸ μέρος,
ποὺ ἦταν ὅλο ὕγεία καὶ ὅλο πεῦκα, ποὺ ἐ-
μύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

‘Ο ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιὰ μὲ χα-
ρά. “Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, ποὺ θὰ
ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, ποὺ θὰ ἐκοιμόταν
τὸ καθένα. “Αλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδει-
ξαν ποὺ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ
νίβωνται, καὶ ποὺ θὰ βάζουν ἔνα - ἔνα τὰ
πράγματά τους.

“Υστερα τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίτα-
ζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί
λεῦκες φουντωτές! Τί βελανιδιές! Καὶ γῦ-
ρο-γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

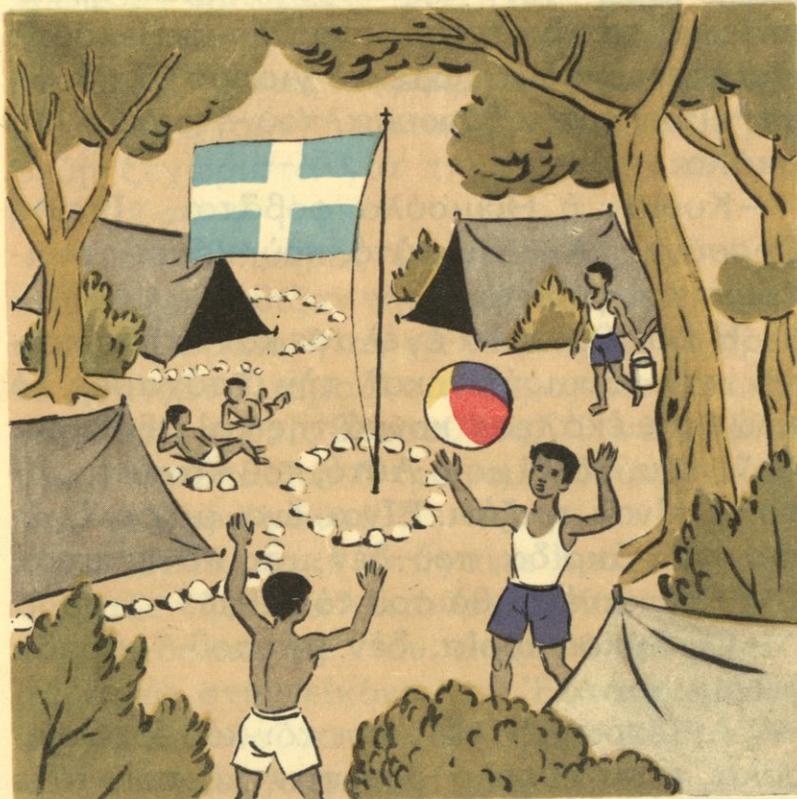
—’Εγώ, Παντελῆ, ὅλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ
πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. ’Απ’ ἐδῶ
φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημη-
τράκης.

—’Απὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασ-
σα, παρετήρησεν ἔνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεύουν κου-
κουνάρια. “Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος κατα-
σκηνωτής, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι που-
λάκια. Ἡσαν δλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη
καὶ τὰ πόδια τους κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί
πουλιὰ ἦσαν.

—Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὁμαδάρ-

χης. Τρώγουν τίς κάμπιες, πού είναι έπάνω στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκούλες, ποὺ κρέμονται ἀπ' τὶς κορφές; "Ε! αὐτὲς είναι γεμάτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, ποὺ καταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ' ἄλλα πουλιὰ τὶς κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἥσαν καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

X 113. Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνὲς τῶν ἀγοριῶν, ἥταν οἱ σκηνὲς τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ολο ἐσιγομιλοῦσαν.

—Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἶσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἥταν καὶ δασκάλα.

—Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. 'Ακούει αὐτό, ποὺ κάνει τριτριτρι, καὶ φοβᾶται.

'Η Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἡσύχασε. Τὸ πρωὶ τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε:

—"Ακου, παιδί μου. Αὔτό, ποὺ κάνει τριτριτρι, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἔνα μικρὸ ζωῦφιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Αν ἵδω κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

—Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

—"Αν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμο, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανένας ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

~~Χ~~ Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δὲν ἐφοβόταν πιά. ~~Χ~~ ^Θ

~~Χ~~ ~~Χ~~ Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δὲν ἔτρωγαν ὡρισμένα φαγητά. Ἐδῶ δῆμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' δλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε ἐδῶ. Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω. ~~Χ~~

~~Χ~~ "Οσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴν ζωὴ τῆς κατασκηνώσεω~~ς~~ Τί ὡραῖα ἦταν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρωΐ νὰ ξυπνοῦν δλα μαζὶ σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσοῦλες! "Ἡ νὰ τὰ βλέπης ὅταν ἔπαιζαν ἢ τραγουδοῦσαν ἢ ἄκουγαν τὸ ραδιόφωνο! ~~Χ~~

~~Χ~~ Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε δλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία. ~~Χ~~

Πόσο ώραια πάλι ήταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμάτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

— "Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιός θὰ τοὺς ρίχνῃ νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξύ τους.

114. "Οταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἐνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἥλθαμε! Δὲν μποροῦμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

✗ Αὔτὸ δῆμως, ποὺ ἔζητοῦσαν, ήταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἔνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἔορτή. Δὲν ἥθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβά ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, ποὺ τοὺς ἔτραγούδησαν, τὶς βρυσοῦλες, ποὺ τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.~~χα~~

✗ Η Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἔνα ξύλο καὶ ἥλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, ποὺ ἐπότιζαν.✗ "Επειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τους μιὰ μικρὴ πινακίδα, ποὺ ἔγραφε: 'Αντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἔνα τενεκεδάκι νερό.✗

✗ Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. "Αλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. "Αλλα κάτι ρίζες περίεργες. "Ηθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τους καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.✗

✗ "Οσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἔξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα.✗ Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

"Ενα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ώραια λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ ὁ Ἀνέστης, ποὺ τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὅλοι αὐτοὶ δὲν ἔκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψῃ

ἀπ' τὰ παιδιά τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύκτες ἔγυριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

"Επειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὔχαριστησε γιὰ τὰ καλά τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἥξεραν τὸ πρωὶ τί ὅρα θὰ ἔξεκινοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Σταυρότης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπεν μὲ ὡραία δυνατὴ φωνὴ ἔνα πατριωτικὸ ποίημα:

X
115. Πατρίδα μου 'Ελλάδα.

Πατρίδα μου, 'Ελλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἐσένα δὲν εἶδα ^{οὐ}
πατρίδα καμμιά.

X
Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

X
^{άστεζο}
Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
^{ἀντι} πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

άντι
Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου 'Ελλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δάδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

X
Φίλιππος Κριτέλης

δικ' τα πρόστια τους τελείωσεν κατ' Κέντρον
κτες μηδέποτε κρεβάτι ασφαλής ήταν.
Πολύ πριν την ώρα της παραγγελίας
υπάρχει στην πόλη ο παραδοσιακός
επαγγελματίας που θέλει να στεγάσει την
εγγονή του στην παραλία της Αγίας Παναγίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

22

5

α α ο α

χ

<u>1.</u>	<u>Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ</u>	σελ.	5
<u>2.</u>	<u>Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο</u>	»	6
<u>3.</u>	<u>Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια</u>	»	9
<u>4.</u>	<u>Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς</u>	»	12
<u>5.</u>	<u>Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο</u>	»	14
<u>6.</u>	<u>Τί μ' ἀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ</u>	»	17
<u>7.</u>	<u>Τὸ καινούργιο βιβλίο</u>	»	18
<u>8.</u>	<u>Χαρές καὶ γέλια</u>	»	20
<u>9.</u>	<u>Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο</u>	»	23
<u>10.</u>	<u>Ζημιὲς στὸ σχολεῖο</u>	»	24
<u>Π.</u>	<u>Ἐμαύρισε στὴν ἔξοχὴ</u>	»	26
<u>12.</u>	<u>Ο Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι</u>	»	28
<u>13.</u>	<u>Τὶ εἰδεν δὲ Πάρις στὰ χωράφια</u>	»	30
<u>14.</u>	<u>Ο Ἀνδρέας καὶ ή θάλασσα</u>	»	32
<u>15.</u>	<u>Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων</u>	»	33
<u>16.</u>	<u>Ο ψαρᾶς (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη</u>	»	35
<u>17.</u>	<u>Η φωτούλα καὶ δὲ τζιτζικας</u>	»	36
<u>18.</u>	<u>Ἐνα καθαρὸ παιδάκι</u>	»	38
<u>19.</u>	<u>Ο ἀκάθαρτος Ἄλεκος</u>	»	40
<u>20.</u>	<u>Γιατὶ δὲ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος</u>	»	41
<u>21.</u>	<u>Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη</u>	»	43
<u>22.</u>	<u>Μὲ τὴν γιαγιὰ στὴν αὐλὴ</u>	»	45
<u>23.</u>	<u>Ο πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ</u>	»	47
<u>24.</u>	<u>Ο Ἀσπρούλης</u>	»	48
<u>25.</u>	<u>Τὸ κατσικάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου</u>	»	50
<u>26.</u>	<u>Ἐνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη</u>	»	51
<u>27.</u>	<u>Τὸ σκυλλὶ (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ</u>	»	53
<u>28.</u>	<u>Ἐνας μικρός ποὺ δὲν φοβᾶται</u>	»	54
<u>29.</u>	<u>Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ</u>	»	56

<u>30.</u>	Τὰ χειλιδόνια φεύγουν	σελ.	57
<u>31.</u>	Βοήθεια! Ἐκουράσθήκαμε!	»	59
<u>32.</u>	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετάν Νικόλα	»	61
<u>33.</u>	Φύγανε τὰ χειλιδόνια (ποίημα) Μέλισσας	»	63
	Αἶνιγμα (τὸ χειλιδόνι)	»	63
<u>34.</u>	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	»	65
	Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	»	65
<u>35.</u>	Τὸ τσιριτρό (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68
<u>36.</u>	Στὸ ἀμπέλι	»	69
<u>37.</u>	Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη	»	71
<u>38.</u>	Ἡ βροχούλα	»	72
<u>39.</u>	Ψιχαλίζει (ποίημα) Ἰωσῆφ Κυπριανοῦ	»	73
<u>40.</u>	Τὸ δργωμα	»	74
<u>41.</u>	Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	77
<u>42.</u>	Ἐορτάζει ἡ σημαία μας	»	78
	— Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	79
<u>43.</u>	Ο σιδηρουργός	»	80
<u>44.</u>	Ο σιδεράς (ποίημα) Τέλλου "Ἄγρα	»	83
<u>45.</u>	Ο Γρηγόρης δ ἔυλουργός	»	84
<u>46.</u>	Ο μπάρμπα - Σταμάτης	»	86
<u>47.</u>	Ο τρύγος	»	89
<u>48.</u>	28η Ὁκτωβρίου	»	91
<u>49.</u>	Τὶ εἰναι ἡ Πατρίδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	94
<u>50.</u>	Στὸν ἑλαιῶνα	»	95
<u>51.</u>	"Οταν ἄρχισε τὸ μάζεμα	»	97
<u>52.</u>	Ἡ ἐλιά (ποίημα) Κωστή Παλαμᾶ	»	99
<u>53.</u>	Ο καστανᾶς	»	100
<u>54.</u>	Τρία γατάκια	»	103
<u>55.</u>	Τὰ ζῷα (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	»	105
<u>ΧΕΙΜΩΝΑΣ</u> (ποίημα) Ἐλένης Καριτᾶ	»	107	
<u>56.</u>	Ἐτοιμασίες γύλα τὸν χειμῶνα	»	107
<u>57.</u>	Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια	»	109
<u>58.</u>	Ο Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110
<u>59.</u>	Ο πατέρας τοῦ Φάνη	»	112
<u>60.</u>	Ἐρχεται δ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114
<u>61.</u>	Ἡ μητέρα	»	115
<u>62.</u>	Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117
<u>63.</u>	Ο χειμῶνας	»	118
<u>64.</u>	Ο χειμῶνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	»	120
<u>65.</u>	Ο ξενιτευμμένος πατέρας	»	121

<u>66.</u>	<u>Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου</u>	σελ. 123
<u>67.</u>	<u>Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη</u>	» 125
<u>68.</u>	<u>Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεργάντσα</u>	» 127
<u>69.</u>	<u>Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς</u>	» 128
<u>70.</u>	<u>Ο καινούργιος χρόνος</u>	» 130
<u>71.</u>	<u>Πρωτοχρονιά (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου</u>	» 131
<u>72.</u>	<u>Ἡ κυρά - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες</u>	» 132
<u>73.</u>	<u>Ἡ κυρά - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες</u>	» 134
<u>74.</u>	<u>Γιὰ τὴ φωτιά</u>	» 135
<u>75.</u>	<u>Κόκκορας, ἀλεποῦ καὶ σκύλλος</u>	» 138
<u>76.</u>	<u>Οἱ Ἀποκριές</u>	» 140
<hr/>		11
<u>— ΑΝΟΙΞΙΣ (ποίημα) Στ. Μπολέτη</u>		» 143
<u>77.</u>	<u>Τὰ χελιδόνια ἥλθαν</u>	» 143
<u>78.</u>	<u>Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια</u>	» 145
<u>79.</u>	<u>Ἡ χελιδόνα (ποίημα Δημοτικό)</u>	» 148
<u>80.</u>	<u>Ἡ 25η Μαρτίου</u>	» 149
<u>81.</u>	<u>Ἡ ἔξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου</u>	» 153
<u>82.</u>	<u>Ἡ Μεγάλη Ἐβδομάδα</u>	» 154
<u>83.</u>	<u>Ο Ἐπιτάφιος</u>	» 156
<u>84.</u>	<u>Ἡ Ἀνάστασις</u>	» 159
<u>85.</u>	<u>Ἡ Πασχαλιά (ποίημα)</u>	» 162
<u>86.</u>	<u>Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά</u>	» 163
<u>87.</u>	<u>Ο Μάϊος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου</u>	» 165
<u>88.</u>	<u>Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ</u>	» 166
<u>89.</u>	<u>Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα) κατὰ μετάφρασιν Ἀγγέλου Βλάχου</u>	» 168
<u>90.</u>	<u>Τὸ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους</u>	» 169
<u>91.</u>	<u>Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας</u>	» 171
<u>92.</u>	<u>Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου</u>	» 173
<u>93.</u>	<u>Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεργάντσα</u>	» 174
<u>94.</u>	<u>Τὸ κοπάδι</u>	» 175
<u>95.</u>	<u>Οἱ λύκοι εἶγαι πονηροί</u>	» 177
<u>96.</u>	<u>Ο καημένος (ποίημα) Ζαζαρία Παπαντωνίου</u>	» 180
<u>97.</u>	<u>Κτίσται καὶ μηχανικοί</u>	» 181
<u>98.</u>	<u>Τὸ δευδροφύτευμα</u>	» 183
<u>99.</u>	<u>Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους</u>	» 185
<u>100.</u>	<u>Παιγνίδια μὲ τὸ νερό</u>	» 188
<u>101.</u>	<u>Ο βαρκάρης</u>	» 189
<u>102.</u>	<u>Ο Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες</u>	» 191
<u>103.</u>	<u>Τὸ μαγικό καράβι</u>	» 192
<u>104.</u>	<u>Τραγούδι θαλασσινό (ποίημα) Στέλιου Σπεργάντσα</u>	» 194
<u>105.</u>	<u>Τὰ χηνόπουλα</u>	» 195
<u>106.</u>	<u>Οἱ χῆνες (ποίημα) Αλεξάνδρου Πάλλη</u>	» 197

9 | 9 2/6

107.	Ό ανεμόμυλος	σελ. 198
108.	Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	> 201
109.	Ό ἀεροπόρος	> 202
110.	"Υμνος τῶν ὀρεοπόρων (ποίημα) Αθανασίου Κοκκίνου	> 206
111.	"Οταν ἔγιναν οἱ ἔξετάσεις	> 207
112.	Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωσι	> 209
113.	Τὸ τριζόνι	> 212
114.	"Οταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	> 214
115.	Πατρίδα μου Ἑλλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη	> 217
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ		219

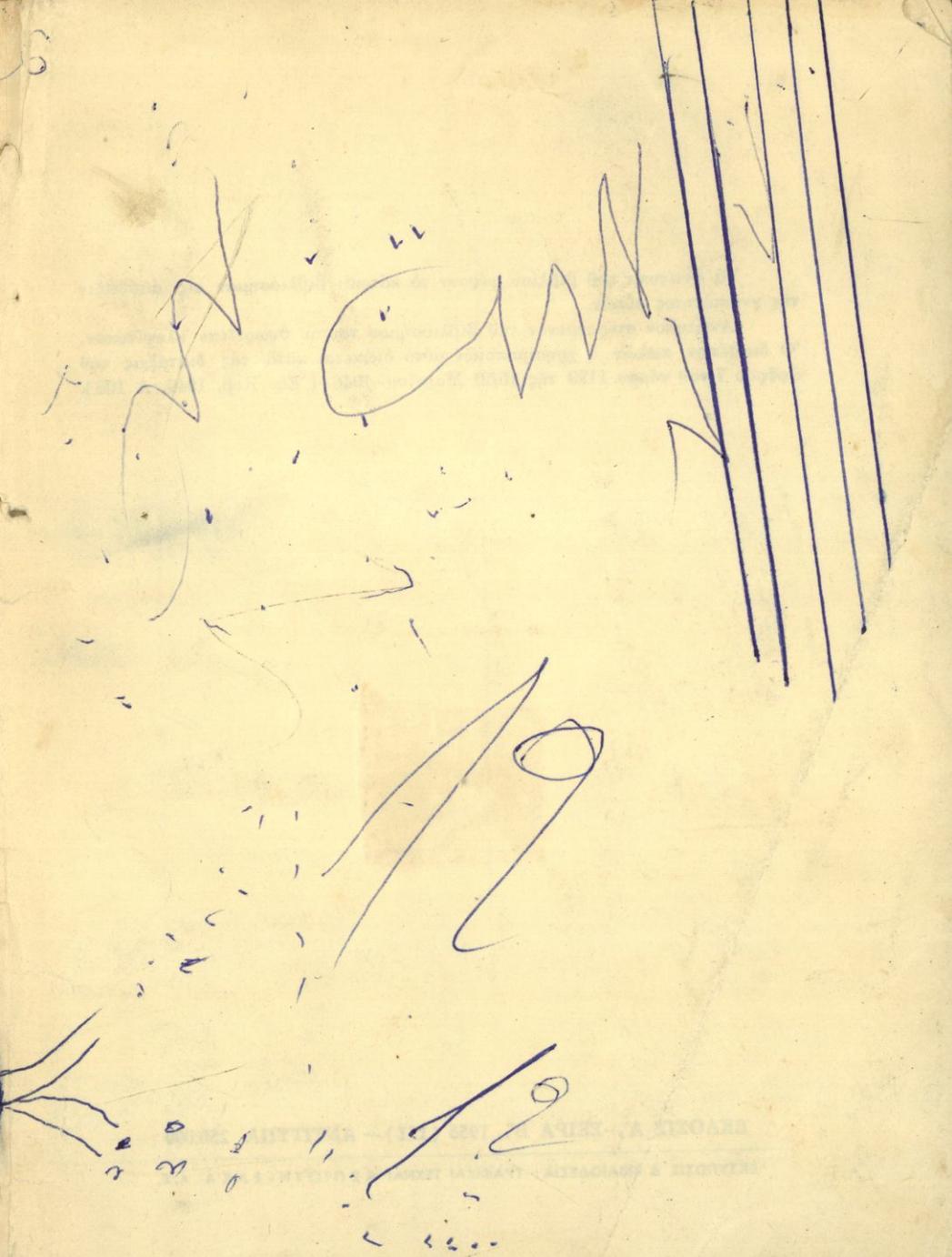
9

$$348 = 90 \quad 50 + 2 = 52$$

$$\begin{array}{r}
 \overset{\alpha}{6} \mid 8 \\
 \alpha \\
 \overset{\alpha}{23} \mid 9 \\
 \overset{\alpha}{24} \mid 10
 \end{array}
 \quad \triangle$$

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

*Επιμελητής ἐκδόσεως Ι. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΣΒ 2800/26-5-54)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γηγενότητος αὐτῶν.

*'Αντίτυπον στερεούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον.
Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτό διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 ('Εφ. Κυβ. 1946, A 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α', ΣΕΙΡΑ Β', 1955 (III) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 250.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΑΣΠΙΩ ΤΗ - ΕΛΚΑ Α.Ε.

Ψήφισται ήμιθηκε από το Ινστιτούτο Βασιλικού Σχολικής Λαογραφίας

024000044510